

1 JOHDANTO

1.1 SUUNNITTELUVAIHEET

Suunnitteluala käsittää maakuntakaavassa kärkeästi rajattua Hyvinkään keskustajaaman taajamatoimintojen aluetta, mutta hieman laajemmin Noppo – Kirvunkylä sekä Kalteva – Palopuro suunnalla ja lukuun ottamatta Nopon kyläaluetta. Suunnittelualuetta rajaavat pääpiirteittäin Nurmijärventie (mt 130), Helsinki-Tampere moottoritie (vt 3) ja Vantaanjoki lännessä, kaupungin raja pohjoisessa. Suunniteltu Itäinen ohikulkutie ja Ridasjärventien (mt 1430) varren asutus rajaavat suunnittelualueen idässä ja koillisessa.

Ote maakuntakaavoista on esitetty liitteessä 1.

Suunnittelualueella on voimassa v.1993 vahvistettu keskustajaaman osayleiskaava, v. 1998 valtuuston hyväksymä ydinkeskustan osayleiskaava ja v. 2007 valtuuston hyväksymä Nummenmäen osayleiskaava sekä osia maaseutualueiden osayleiskaavoista; v. 1995 vahvistettu Kytäjän osayleiskaava ja v. 2004 valtuuston hyväksymä Palopuron Ridasjärven osayleiskaava.

Keskustajaaman osayleiskaava on oikeusvaikutteinen, lukuun ottamatta keskustaa, Metsäkaltevan (Yli-Jurvan) aluetta sekä kolmea vahvistamisen ulkopuolelle jätettyä kohdetta. Keskustajaaman osayleiskaava 1990/2010 on tarkistettu v. 2003 jätteenkäsittelyalueella. Kapulan yleiskaavaa tarkistetaan ja laajennetaan erillisenä osayleiskaavana. Nummenmäen osayleiskaava jää voimaan, vaikka se sisältyikin suunnittelualueeseen.

Osayleiskaavan ja liikenneverkkosuunnitelman tarkistaminen aloitettiin kaupunginhallituksen päätöksellä 13.6.2005/ 261 §. Kaupunginvaltuusto oli 2002 hyväksynyt väestötavoitteen 50 300 asukasta v. 2030 ja sen pohjalta oli tehty asumista koskevia laskelmia. Tämä väestötavoite pohjautui 1990-luvun lopun kehitykseen. Vuonna 2006 valtuusto hyväksyi uuden väestötavoitteen: Koko kaupungin väestötavoite on 53 300 asukasta vuonna 2030. Seuraavana vuonna laskenta tehtiin osa-alueille. Samalla laadittiin yleiskaavan rakennesuunnitelman pohjaksi asumista koskevia laskelmia.

Työohjelman mukaan kehityskuvatyössä tuli v. 2005-2006 määritellä keskeiset toiminnalliset lähtökohdat, tavoitteet ja mitoitus ja edelleen kaupunkirakennevaihtoehdot. Tuloksena syntyi keväällä 2007 mitoittava Hyvinkään eteläisten kaupunkialueiden rakenneluonnos, mutta kehityskuvaa, rakennevaihtoehtoja ja tavoitteita ei saatu laadituiksi. Suunnitteluprosessi ohjelmoitiin uudelleen alustavalla 2007 siten, että maankäyttöön liittyviä alustavia tavoitteita johdettiin kaupunkirakenteen kehittämissuunnitelmista eli rakennemalleista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.6.2009 keskustajaaman osayleiskaavan rakennesuunnitelman, kaavoituksen antamat vastineet lausuntoihin ja mielipiteisiin sekä rakennesuunnitelman selostukseen sisältyvät rakennemallit, tavoitteet ja vaikutukset kuitenkin siten muutettuna, että keskustajaaman eteläpuolelle varataan riittävä ekologinen käytävä. Rakennesuunnitelma käsitteli mm. osaluonteista väestö- ja työpaikkatavoitteita sekä rakennettavaksi tulevien uusien alueiden sijaintia.

Hyvinkään väkiluku on kasvanut arvioitua hitaammin pääosin muuttoliikkeen hiljenemisen johdosta. Väestötavoitetta tarkennettiin vuonna 2010 tarkemman palvelutuotannon, erityisesti lasten ja koululaisten sekä ikääntyvien palvelujen suunnittelun perustaksi (52 000 asukasta v. 2030). Tätä ennustetta on tarkoitus tarkistaa vuosittain toteutuneen väestön kehityksen perusteella. Vuonna 2006 laadittua pitkän aikavälin väestötavoitetta käytetään maankäytön ja liikenteen suunnittelun pohjana.

Osayleiskaavan luonnosvaiheessa maankäyttösuunnitelmia ja tavoitteita täsmennettiin mm. liikenteen, palveluiden, viher- ja virkistysalueiden sekä erilaisten suojelukysymysten osalta.

Osayleiskaavaluonnos, liite 7, oli nähtävänä helmimaaliskuussa 2010 laatimisvaiheen vuorovaikutusta varten. Esitetyistä mielipiteistä ja lausunnoista laadittiin tiivistelmät sekä vastineet, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 21.6.2010 eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa on tehty tarkistuksia luonnoksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä laadittujen selvitysten pohjalta.

Kaupunginhallitus päätti 9.5.2011 muuttaa nähtävälle asetettavan kaavaehdotuksen Eteläisen Kehäkadun ja Kalevankadun risteysalueen entisen K-Raudan kiinteistön kohta paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikkömerkinnästä (KM-5) alakeskuksen CA-merkinnäksi siten, että se sallii päivittäistavarakaupan.

Osayleiskaavaehdotus, liite 20, on ollut julkisesti nähtävillä 16.5.–14.6.2011. Samaan aikaan on ollut nähtävänä liikennejärjestelmäsuunnitelman ydinkeskustan liikennejärjestelyjä koskevaa aineistoa. Osayleiskaavaehdotusta ja ydinkeskustan liikennejärjestelyjä on esitelty luottamushenkilöille 18.5. ja yleisölle 25.5.2011.

Saadun palautteen johdosta kaupunginhallitus päätti 28.11.2011 osayleiskaavaehdotuksen muutokset ja uudelleen nähtävälle asettamisesta 9.12.2011-27.1.2012 väliseksi ajaksi.

Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 14.3.2012.

Kaupunginhallitus hyväksyi 2.4.2012 kaavoituksen laatimat vastineet osayleiskaavaehdotuksesta annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.3.2012 päivätyn osayleiskaavan lukuun ottamatta Kalevankadun ja Eteläisen kehäkadun risteyksessä sijaitsevan tontin 106-16-1543-1 (P-merkintä) aluetta.

1.2 OSAYLEISKAAVAKARTTA JA MÄÄRÄYKSET

Osayleiskaavakartan ulkoasu poikkeaa voimassa olevasta osayleiskaavasta (ks. [liite 2](#): Keskustajaman osayleiskaava 1990/2010).

Aluevarauksen reunavärimerkinnällä voidaan osoittaa aktiivisen muutoksen alueet. Asemakaavoitetuilla alueilla, joilla ei ole merkittäviä asemakaavan muutostarpeita (nykyisellään säilytettävät alueet), väritys kattaa koko alueen.

Nykyiset asemakaavoitetut kokoojaväylät ja maantiet merkitään mustalla. Uudet väylät merkitään punaruskealla. Johtolinjoihin ei ole sovellettu samaa merkitsemistapaa, vaan sekä uudet että nykyiset linjat ovat mustia.

Kaavakartan maastotieto on vuodelta 2009. Pohjakartan käytölle on maanmittauslaitoksen lupa; nro 53/MML/08. Kartan mittakaava on 1: 15 000.

1.3 NUMMENMÄEN OSAYLEISKAAVA

Kaupunginvaltuusto on v. 2007 hyväksynyt Nummenmäen osayleiskaavan. Koska kyseessä on ajan tasalla oleva oikeusvaikutteinen osayleiskaava, se on lähtökohtana keskustajaman osayleiskaavassa. Keskustajaman osayleiskaavaehdotuksessa merkinnät ovat v. 2008 hyväksytyyn Nummenmäen asuntoalueen asemakaavan mukaisia, mutta yleistettyinä eivätkä eri suunnitelmat ole keskenään ristiriidassa. Pohjavesialueita koskevaa määräystä on kuitenkin täydennetty viranomaisneuvottelussa esitetyllä tavalla. Erityisellä kaavamääräyksellä esitetään, että Nummenmäen osayleiskaava jää voimaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana.

Nummenmäen osayleiskaavan suunnittelutyössä ja asemakaavassa on lentomelusta ja moottoriurheilukeskuksen aiheuttamasta melusta laadittu erilliset selvitykset. Myös pilaantuneiden maiden puhdistamisesta ja kulttuuriarvojen suojelusta on määrätty.

Lentoliikenteen alueen käytöstä on määrätty siten, että toiminnasta ei saa aiheutua asuntoalueelle valtioneuvoston päätöksen mukaisten melun oh-

jearvojen ylitystä. Lentomelun päiväaikainen keskiäänitaso 45 dBA ulottuu Nummenmäen osayleiskaava-alueen ulkopuolelle ja myös Hausjärven kunnan puolelle.

Moottoriurheilukeskuksen aiheuttamasta melusta ja meluntorjunnan tehostamisesta on laadittu erillinen selvitys. Melusuojaus tapahtuu mm. meluvalleilla moottoriradalla ja suojaviheralueilla, jotka on otettu huomioon Nummenmäen osayleiskaavassa.

1.4 OSAYLEISKAAVOJEN MUUTOKSET

Palopuron-Ridasjärven osayleiskaava

Keskustajaman osayleiskaava korvaa osan Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavaa (kv 10.9.2001, lainvoimainen 9.4.2004), joka koskee:

- moottoriurheilukeskusta ja Ridasjärventien varren asutusta lähiympäristöineen
- pääradan, Porvoonväylän, Itäisen radanvarsi-tien (toteutamaton) ja Päijännetunnelin rajamaa aluetta
- pääradan ja Nurmijärventien välisellä alueella pääasiassa maa- ja metsätalousalueita (lisäksi ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman teollisuuden alueita TY, palvelujen ja hallinnon alueita P sekä yhdyskuntateknisen huollon aluetta ET)

Ote Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavasta on esitetty [liitteessä 3](#).

Kytäjän osayleiskaava

Keskustajaman osayleiskaava korvaa osan Kytäjän osayleiskaavaa (kv 28.2.1994, vahvistettu 24.8.1995), joka koskee:

- Vantaanjoen ja moottorietien välistä aluetta

[Liitteessä 4](#) on esitetty ote Kytäjän osayleiskaavasta.

Ydinkeskustan osayleiskaava

Keskustajaman osayleiskaava korvaa Ydinkeskustan osayleiskaavan (kv 22.4.1998, oikeusvaikutuksen). Osayleiskaavan alue on määritelty keskustajaman osayleiskaavassa, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.8.1992 ja lääninhallitus vahvisti 17.12.1993, kun liikekeskustan alue jätettiin vahvistuksen ulkopuolelle. Työn kuluessa osayleiskaavatyö jaettiin kahteen osaan: ydinkeskustan ja keskustan osayleiskaavoihin. Liikekeskustan kytkennästä muuhun kaupunkirakenteseen päätettiin keskustajaman osayleiskaavassa.

1.5 YLEISKAAVAN SISÄLTÖVAATIMUKSET

Yleiskaavan sisältövaatimukset on esitetty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 39 §). Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon. Lisäksi on otettava huomioon:

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys

- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- ympäristöhaittojen vähentäminen
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Eduskunta on 15.3.2011 hyväksynyt maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen, joka koskee vähittäiskauppaa koskevia säännöksiä. Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevia sisältövaatimuksia ovat:

- Suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen.
- Alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä.
- Suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

2 TAVOITTEET

2.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (Vat) huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista (maankäyttö- ja rakennuslaki 24 §). Valtioneuvosto on 13.11.2008 hyväksynyt valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistuksen. Tarkistetut tavoitteet tulivat voimaan 1.3.2009. Keskeiset tarkistukset koskevat yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, alueidenkäytön energiaratkaisuja ja Helsingin seudun erityiskysymyksiä.

Helsingin seutua koskevia erityisiä tavoitteita ovat edellytysten luominen riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle, rakentamisen ohjaaminen joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle, liikennejärjestelmän kehittäminen siten, että se hillitsee ilmastomuutosta ja tukee yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä sekä tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on esitetty rakennemallien mukaan ryhmiteltynä (liite 5).

Valtakunnallinen inventointi Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Museovirasto 2009 on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittama inventointi (4.4. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat), joka korvaa vuoden 1993 inventoinnin. Hyvinkään vat-kohteet: ks. 3.15.

2.2 MITOITUSTAVOITTEET

Väestötavoite

Hyvinkään vuoden 2030 väestötavoite on 53 300 asukasta. Keskimääräinen suhteellinen kasvu on 0,9 % vuodessa kasvun painottuessa kuitenkin alkukauteen ja vähentyessä loppua kohti (kv 27.11.2006/ 120 §).

Alue	2006	2010	2020	2030
Koko kaupunki	44310	46230	50584	53300
Maaseutu		3891	4387	4687
Keskustaajama		42339	46197	48613

Osa-alueittainen väestötavoite

Hyvinkään kaupungin väestötavoite on laadittu yhteistyössä toimialojen kanssa ja palveluja mitoitetaan jatkossa tämän tavoitteen mukaisesti.

Toteutumista seurataan vuosittain. Koko kaupungin ja/tai osa-alueista väestötavoitetta tarkistetaan väestönkehityksen osatekijöiden oleellisesti muuttuessa. Erityisesti tarkasteltavia tekijöitä ovat muuttoliikkeen määrä ja rakenne sekä muutokset syntyvyydessä ja kuolleisuudessa.

Osa-alueittainen väestötavoite pohjautuu väestönkasvuun liittyvien parametrien lisäksi kaupungin kymmenen vuoden rakentamisohjelmaan ja muihin suunniteltuihin rakentamisalueisiin. Väestönkasvun jatkuessa tavoitteen mukaisesti osa väestöstä jää sijoittamatta jo suunnitelluille rakentamisalueille.

Sijoittamattoman väestönosan kohdentaminen koskee lähinnä vuosia 2015-2030. Tämän väestönosan alueellista sijoittumista ohjataan nyt tarkistettavana olevan keskustaajaman osayleiskaavan avulla. Sijoittamattoman väestönosan kehitys on esitetty alla olevassa taulukossa.

2010	2015	2020	2025	2030
293	1763	3599	5476	7306

Osa-alueittainen väestötavoite vuoteen 2030 ja asumista koskevat laskelmat on esitetty päätöksen liitteessä (kh 17.9.2007/ 324 §).

Asumisväljyys

Asumisväljyys on vuodesta 1995 vuoteen 2005 noussut 4,0 m² eli 11,1 %. Henkilöä kohti lasketun asuinpinta-alan oletetaan kasvavan 44,5 neliömetriin vuoteen 2030 mennessä (kv 18.6.2007/ 59 § Asuntopoliittinen ohjelma 2007-2010).

vuosi	m ² /henkilö	k-m ² /henkilö
2005	36,0	45,0
2010	38,0	47,5
2020	42,0	52,5
2030	44,5	55,6

Poistuma

Poistuma tarkoittaa vuosittaista asutokannasta poistettujen asuntojen määrää. Tilastokeskus korjaa väestörekisterin tietoja ja poistaa asutokannasta mm. ne asunnot, jotka ovat olleet pitkään tyhjinä ja jotka se arvelee iän tai sijaintinsa puolesta sellaisiksi, että ne eivät enää täytä asuntovaraumaan kuuluvan asunnon määritelmää. Hyvinkäällä poistuma on 30 asuntoa/ vuosi.

Asuntovarauma

Asuntovarauma on se osa asutokantaa, joka on kyseisenä vuonna vain tilapäisesti asuttu tai kokonaan asumaton. Hyvinkäällä asuntovarauma 1100 asuntoa/ vuosi (kv 18.6.2007/ 59 § Asuntopoliittinen ohjelma 2007-2010).

Asutokuntien koko

Yhdessä asunnossa asuvien määrän oletetaan pienenevän edelleen eläkeläisten määrän lisäntyessä ja lasten lukumäärän vähetessä (kv 18.6.2007/ 59 § Asuntopoliittinen ohjelma 2007-2010).

vuosi	henkeä/ talous	vuosi	henkeä/ talous
1970	3,03	2002	2,16
1975	2,76	2003	2,14
1980	2,52	2004	2,13
1985	2,49	2005	2,11
1990	2,36	2006	2,11
1995	2,26	2010	2,08
2000	2,19	2020	1,98
2001	2,17	2030	1,93

Asutotuotanto

Jaksolla 2007-2010 tulisi asuntojen poistuma huomioiden rakentaa keskimäärin 300 asuntoa vuodessa. Jaksolla 2011-2020 asutotuotantarve kasvaa noin 350 asuntoon. Tämän jälkeen asutotuotantarpeen oletetaan laskevan väestökehityksen tasaantuessa (kv 18.6.2007/ 59 § Asuntopoliittinen ohjelma 2007-2010).

Osa-alueittaista väestötavoitetta koskevan kaupunginhallituksen päätöksen kh 17.9.2007/324 §

asutotuotantoa koskevassa liiteaineistossa on esitetty keskimääräinen vuosituotanto:

vuodet	asuntoa/vuosi
2006-2010	271
2011-2015	376
2016-2020	336
2021-2025	247
2026-2030	220

Asutotuotannon tarve koko kunnassa 2008-2030 on n. 6700 asuntoa.

Asumismuodot

Osa-alueittaista väestötavoitetta koskevan kaupunginhallituksen päätöksen liiteaineistoksi on laadittu väestötavoitteen pohjalta asumista koskevia laskelmia (kh 17.9.2007/ 324 §). Tämän asutotuotannon tarvelaskelman perustana on vuonna 2006 laadittu asutotuotantotavoite. Tuotantotavoite perustuu kymmenen vuoden rakentamishjelmaan (nyk. maankäytön toteuttamisohjelma) ja pitemmälle tulevaisuuteen ulottuvaan arvioon. Laskelman lähtökohtien määrittelyssä suuret asunnot sijaitsevat pääasiallisesti pientaloissa ja 1-2 sekä 3-4 huoneen asunnot rivi- tai kerrostaloissa. Näissä laskelmissa talotyypeiksi muodostuvat:

Talotyyppi	2007-10	2011-20	2021-30
Omakotitalo	36,3%	24,8 %	30,8 %
Rivitalo	24,6 %	29,5 %	32,8 %
Kerrostalo	39,0 %	45,7 %	36,4 %

Vuosina 2005-2007 valmistuneista asunnoista 45,6 % oli pientaloja, 30,0 % rivi- ja ketjutaloja ja 24,2 % asuinkerrostaloja.

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen aiesopimus asunto- ja tonttitarjonnan lisäämiseksi 18.1.2008

Kunnat lisäävät asemakaavoitusta yhdyskuntarakennetta eheyttävällä tavalla siten, että valmistuvissa asemakaavoissa osoitetaan vähintään 13 000 asunnon vuosituotantoa vastaava vuotuinen uusi rakennusoikeus. Tavoite jaetaan kunta-kohtaisesti. Kiintiöstä kukin kunta kaavoittaa ja luovuttaa 20 % ns. ara-hintaisina tontteina (voimassa 31.12.2011 saakka).

Hyvinkään tuotantotavoite 2008-2011: keskimäärin 330 asuntoa/ vuosi. Valtion tukemien vuokra-asuntojen osuus: Hyvinkään tavoite 65 asuntoa/ vuosi (20 %). Aiesopimusta ollaan parhaillaan uusimassa.

Asutokanta

Hyvinkään asuttujen asuntojen määrä kasvaa vuoden 2005 lopun tilanteesta 21 453 vuoteen 2030 mennessä 28 219 asuntoon (kv 18.6.2007/ 59 § Asuntopoliittinen ohjelma 2007-2010).

Työpaikkatavoitteet

Kun työpaikkaomavaraisuus v. 2030 on 85 %, työpaikkatavoitteet ovat:

Alue	2005	2010	2020	2030
Koko kaupunki	17112	17918	19100	19970
Maaseutu	873	913	1118	1416
Keskustaajama	16239	17005	17982	18554

Osa-alueittainen työpaikkatavoite

Suuralue	2005	2010	2020	2030
1 Ydin	5886	6083	6704	6934
2 Koillinen	3030	3045	3103	3128
3 Lounainen	2092	2198	2227	2321
4 Läntinen	2599	2868	2961	3025
5 Luoteinen	521	523	535	535
6 Kaakkoinen	1167	1344	1508	1671
7 Maaseutu*	378	418	618	910

* Nopon taajama, Suomiehen alue ja Palopuron alue.

Kun työpaikkaomavaraisuus v. 2030 on 90 %, työpaikkatavoitteet ovat:

Alue	2005	2010	2020	2030
Koko kaupunki	17112	18129	19774	21147
Maaseutu	873	926	1157	1503
Keskustaajama	16239	17203	18617	19644

Osa-alueittainen työpaikkatavoite

Suuralue	2005	2010	2020	2030
1 Ydin	5886	6153	6941	7342
2 Koillinen	3030	3081	3214	3312
3 Lounainen	2092	2224	2305	2457
4 Läntinen	2599	2902	3065	3203
5 Luoteinen	521	529	554	566
6 Kaakkoinen	1167	1359	1561	1769
7 Maaseutu*	378	423	640	963

* Nopon taajama, Suomiehen alue ja Palopuron alue.

Kun työpaikkaomavaraisuus v. 2030 on 95 %, työpaikkatavoitteet ovat:

Alue	2005	2010	2020	2030
Koko kaupunki	17112	18339	20446	22322
Maaseutu	873	933	1197	1582
Keskustaajama	16239	17406	19249	20740

Osa-alueittainen työpaikkatavoite

Suuralue	2005	2010	2020	2030
1 Ydin	5886	6226	7176	7751
2 Koillinen	3030	3117	3322	3496
3 Lounainen	2092	2250	2383	2594
4 Läntinen	2599	2936	3170	3382
5 Luoteinen	521	536	572	598
6 Kaakkoinen	1167	1375	1615	1868
7 Maaseutu*	378	428	662	1017

* Nopon taajama, Suomiehen alue ja Palopuron alue.

Työpaikkaväljyys

Toimiala	k-m ² /tp
Teollisuus	133-177
Kauppa, palvelut	50

2.3 ALUSTAVAT TAVOITTEET

Alustavat tavoitteet on ryhmitelty rakennesuunnitelman rakennemalleissa vanhan kaupunkistrategian, voimassa olevan keskustaajaman osayleiskaavan, erilaisten päätösten ja ohjelmien sekä osayleiskaavan työryhmien pohjalta.

Nykytiedon valossa ei ole pääradan kehittämisen aikataulun puitteissa mahdollista rakennemalliin 4 "Ratahelminauhat" liittyvä alustava tavoite: "Jotta Yli-Jurvan alueen asukkaat saadaan junan käyttäjiksi, on uuden aseman oltava käytössä jo silloin, kun uudet asukkaat muuttavat alueelle".

Muutoin alustavat tavoitteet ovat kelvollisia sellaisenaan osayleiskaavan varsinaisiksi tavoitteiksi.

Kaupunginvaltuusto on 29.6.2009 hyväksynyt strategiset tavoitteet valtuustokaudelle 2009-2012. Hyvinkää on aktiivinen osa metropolialuetta. Tehokkaat liikenneyhteydet ja erinomainen logistinen sijainti tukevat menestyksekkään yritystoiminnan ja elinkeinoelämän kasvua, jota myös kaupunki aktiivisella toiminnallaan edistää. Hyvinkää on veto-voimainen kaupunki, joka houkuttelee asukkaita hyvillä työmahdollisuuksilla ja asuinympäristöllä, jossa laadukkaat työn, arjen ja vapaa-ajan mahdollisuudet yhdistyvät (visio 2017).

Helsingin seudun kasvu antaa hyvän mahdollisuuden kaupungin kehittämiseen ja ikärakenteen parantamiseen. Tämä vaatii kuitenkin seudullisen kilpailukyvyyn säilyttämistä luomalla mahdollisuuksia monipuoliselle asumiselle ja yritystoiminnalle sekä turvaamalla toimivat liikenneyhteydet työssäkäyntialueella.

Tulevaisuudessa ympäristöarvojen merkitys korostuu. Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, ympäristön suojelu, puhdas vesi, maaperä ja ilma ovat tärkeitä kaupungin menestystekijöitä (Tekniikan ja ympäristön strategia 2010-2017).

Rakennemallit ja alustavat tavoitteet on esitetty liitteessä 5.

2.4 LIIKENTEELLISET TAVOITTEET

Rakennesuunnitelmaa varten laadittiin liikennejärjestelmän näkökulmasta alustavat tavoitteet.

Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen

Maankäytöllä vahvistetaan nykyisen kaupunkirakenteen omavaraisuutta ja monipuolisuutta, vä-

hennetään moottoriliikenteen tarvetta ja edistetään sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävästä liikkumisesta.

Yhdyskuntarakennetta tiivistetään joukkoliikenneväylien ja -asemien läheisyydessä.

Lähipalvelujen säilymiselle ja kehitymiselle luodaan edellytykset.

Henkilöliikenne

Henkilöliikennejärjestelmää kehitetään siten, että se mahdollistaa sujuvat ja turvalliset matkaketjut työ- ja koulumatkoilla sekä peruspalveluiden saatavuuden. Myös pitkämatkaisen bussiliikenteen matkaketjujen toimivuutta Hyvinkäällä edistetään.

Parannetaan mahdollisuuksia käyttää kevyttä liikennettä lähiliikumisessa.

Edistetään laadittujen joukkoliikenteen palvelutasotavoitteiden saavuttamista.

Varmistetaan hyvät kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen yhteydet rautatieasemalle ja kaupalliseen keskusta.

Kehitetään liityntäpysäköintimahdollisuuksia rautatieasemalla sekä henkilöajoneuvoliikenteelle että pyöräliikenteelle.

Pitkämatkaisen bussiliikenteen, paikallisliikenteen ja rautatieliikenteen yhteistoimintaa kehitetään tuomalla terminaalit lähelle toisiaan.

Elinkeinoelämän kuljetukset

Turvataan yritysten toimintaedellytykset Hyvinkäällä varmistamalla sujuvat yhteydet päätie- ja rataverkkoon.

Edistetään elinkeinoelämän sijoittumista olemassa olevien pääväylien yhteyteen.

Liikenneturvallisuus

Parannetaan kevyen liikenteen turvallisuutta täydentämällä nykyistä väylästä ja korjaamalla tunnistettuja ongelmakohteita. Liikenneturvallisuutta parannetaan erityisesti koulumatkareiteillä.

Parannetaan liikenneturvallisuutta toteuttamalla ydinkeskusta jalankulun ja pyöräilyn lähtökohdista.

Parannetaan henkilöautoliikenteen turvallisuutta ongelmakohdissa. Suunnitellaan liikenneympäristö siten, että se tukee liikenneturvallisuuden perusteella määriteltäviä ajonopeuksia.

Vähennetään läpikulkuliikennettä katuverkolla.

Ympäristö

Liikennejärjestelmää kehittämällä vähennetään liikenteestä ilmastolle, ilmanlaadulle ja luonnolle aiheutuvia haittoja.

Vähennetään liikenteestä aiheutuvia meluhaittoja ja pohjaveden pilaantumiseriskiä.

Vähennetään raskaan liikenteen aiheuttamia haittoja katuverkolla.

Rahoitus ja yhteistyö

Edistetään Hyvinkäälle tärkeiden valtakunnallisten ja seudullisten liikennehankkeiden toteutumista yhteistyössä väyläviranomaisten ja seudun muiden kuntien kanssa.

3 MAANKÄYTTÖRATKAISUJEN PERUSTELUT

3.1 YLEINEN PERUSTELU

Osayleiskaavassa osoitetaan maankäytön kehityssuunnat sekä lähtökohdat ja tavoitteet tulevalle asemakaavoitukselle ja muille toteuttamistoimenpiteille.

Osayleiskaavassa on esitetty väestönkehitykseen perustuvat aluevaraukset asumista varten. Työpaikka-alueita on tarkasteltu monipuolisesti ja aluevarauksia on pyritty arvioimaan työpaikkaomavaraisuuden suhteen. Rakennesuunnitelma käsitteli mm. osa-alueittaisia väestö- ja työpaikkatavoitteita sekä rakennettavaksi tulevien uusien alueiden sijaintia ja mitoitusta.

Rakennesuunnitelma on esitetty liitteessä 6.

Kaupun ohjausta on kehitetty valtakunnan ja maakunnan tasoilla sekä keskustajaman osayleiskaavallisena selvityksenä. Kaupallisten palvelujen sijaintia yhdyskuntarakenteessa ja mitoitusta on painotettu.

Kaupungin palvelustrategioiden ja niihin liittyvät selvitykset ovat palvelleet myös osayleiskaavoitusta. Osayleiskaavaehdotus mahdollistaa kouluverkon ja mahdollisen keskuslukion kehittämisen keskustan alueella. Muutkin oppilaitokset on esitetty keskustassa keskustatoimintojen alueelle.

Kulttuuriympäristön arvottaminen Uudenmaan alueella maakuntaliiton työnä ja Hyvinkään keskustajamassa kaupungin toimesta ovat luonnosvaiheissa. Kaupunginvaltuuston v. 2000 hyväksymää kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmaa tarkistetaan ja laajennetaan 1970-1990 välisenä aikana toteutettujen kohteiden osalta. Maakuntakaavan tarkistamisen ehdotusvaiheessa kulttuuriympäristöselvitys on vielä keskeneräinen.

Kaupunginhallitus on päättänyt v. 2005 keskustajaaman osayleiskaavan ja liikenneverkkosuunnitelman tarkistamisesta. Liikenneverkkosuunnitelma on laajennettu työn aikana koskemaan koko liikennejärjestelmää. Joukkoliikenteen osalta tarkastelualueena on koko kaupunki. Suunnitelma on laadittu vuorovaikutteisessa prosessissa osayleiskaavatyön kanssa. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on ollut julkisesti nähtävillä 4.10.-5.11.2010. Toisaalta koko Helsingin seudun liikennejärjestelmän (HLJ) suunnittelu on koskenut ensimmäistä kertaa myös kehyskuntia.

Maakuntakaavan tarkistamistyössä on raideliikenteeseen perustuva maankäyttö painottunut. Osayleiskaava sallii pääradan lisäraiteiden toteuttamisen.

Hyvinkään viheralueohjelma 2011-2020 on laadittu saman aikaisesti kunnallistekniikan puistoyksikössä ja tässä suunnitelmassa on esitetty mm. virkistysaluejärjestelmä. Nykyisellään säilyvät alueet on yleistetty siten, että asuinalueiden sisäisiä tai reunapuistoja eikä katuja ole esitetty. Kaavakartalle merkityt virkistysalueet ja liikuntapuistot muodostavat viheralueverkon. Näillä alueilla on laajempi, useita kaupunginosia palveleva merkitys.

Palopuron alueelle ja Vantaanjoen eteläpuolelle on osoitettu asumisen reservialueita. Teollisuuden ja varastoinnin sekä työpaikka-alueen reservialueita on esitetty valtatie 25 eteläpuolelle. Palopuron alueen yleiskaavasunnittelun aloittaminen on lähivuosien tavoite, jotta alueen maanhankintaa varten saadaan tarpeellinen osayleiskaava.

3.2 VALTAKUNNALLISTEN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEIDEN HUOMIOON OTTAMINEN

Osayleiskaavaluonnoksessa on otettu huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet rakennesuunnitelmavaiheessa laaditun teemajaottelun avulla. Näitä teemoja havainnollistivat viisi rakennemallia: "yhdyskuntarakenteen tiivistäminen", "kehityskäytävät", jossa tarkasteltiin työpaikka-alueita, "ratahelminauhat", "elävä vihreä kaupunki" ja "asumisen kaupunki".

Asuntorakentamiselle on varattu uusia alueita sekä rakenteen sisällä että reunoilla yhdyskuntarakennetta laajentaen. Nykyisten asemakaavojen mahdollisuudet lisärakentamiseen selvitettiin rakennesuunnitelmavaiheessa. Asuntorakentamista on lisätty keskustaan erityisesti Hangonratapihan alueelle ja Tehtaansuolle (1-1,5 km asemalta). Tavoitevuoden 2030 jälkeen toteutettavaksi tarkoitettu Palopuron asemanseutu tukeutuu tulevaisuudessa pääradan uuteen mahdolliseen asemaan. Alue on varattu osayleiskaavaehdotuksessa asumisen reservialueeksi.

Uusia työpaikka-alueita, teollisuutta ja varastointia (logistiikka) sekä monipuolisia työpaikka-alueita (TP) on sijoitettu hyvien seudullisten liikenneyhteyksien varsille. Kaupallisia yritysalueita ja toimisto-tiloja esitetään keskustatoimintojen ja palvelujen alueille.

Liikennejärjestelmäsuunnittelutyössä on paneuduttu maankäytön ja liikenteen yhteen sovittamiseen sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevytliikenteen järjestämiseen. Bussiterminaalin kehittämiseen on osayleiskaavassa varauduttu. Uusi kaupunginosa Metsäkalteva tukeutuu uuteen bussilinjaan ja pyöräilyn pääreitit on osoitettu kaikille asuinalueille ja suurimmille työpaikka-alueille

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset ympäristöt on osoitettu osayleiskaavaehdotuksessa. Maakuntaliiton selvitystyö on luonnosvaiheessa, joten osayleiskaavaehdotukseen on merkitty kohteet käytettävissä olevan tiedon pohjalta.

Viheralueista on pyritty muodostamaan yhtenäisiä kokonaisuuksia ja ekologisia yhteyksiä. Erillisessä Hyvinkään viheralueohjelmassa esitetään virkistysaluejärjestelmä sekä mm. asemakaavoitettujen alueiden puistot ja liikuntapaikat.

Rakentamisen vaikutuksia maakunnalliseen ja paikalliseen ekologiseen verkostoon on selvitetty osayleiskaavaluonnoksen maankäytön toteutuessa erityisesti eteläisissä kaupunginosissa (Hyvinkään keskustajaaman osayleiskaavan eteläosien ekologinen verkosto. Sito Oy. 11.2.2011). Selvitys tarkentaa Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan selvitystä Laajat yhtenäiset metsäalueet ekologisen verkoston osana (Uudenmaanliiton julkaisu E 87-2007).

3.3 YHDYSKUNTARAKENTEEN EHEYTTÄMINEN

Yhdyskuntarakenteen sisällä on asemakaavoittamattomilla alueilla täsmennetty rakentamisen ja vapaa-alueiden suhteita Sonninmäellä ja Tehtaansuolla.

Asemakaavan laatimista tai olennaisesti muuttamista tarkoittavat alueet on esitetty osayleiskaavakartalla värireunuksella.

Alueita, joilla ei ole voimassa asemakaavaa ja jotka varataan asumiselle yhdyskuntarakenteen sisällä, ovat:

- Hangonratapihan alue
- Sairaalan kadun varsi
- Nikinharjulla Pilvenmäen alue
- Pikkusuo Hakalan itäpuolella

Yhdyskuntarakennetta täydentäviä alueita asemakaavoitetun alueen reunalla ovat:

- Kaskelan alue Kitteläntien varrella Vehkojalla

Asemakaavan muuttamista koskevat alueet perusteluineen on esitetty liitteessä 8. Sulkeissa on mahdollinen tulevan käyttö.

- Munckinaukio (keskustatoiminnot)
- Väriojankadun varsi (asuminen)
- Vehkapuisto (julkiset palvelut)
- Karsikkopuisto (keskustatoiminnot)
- Kuumolan sillan etelä- ja pohjoispuoli (työpaikka-alue, palvelujen alue)
- Hangonratapihan länsiosa (tilaa vaativa kauppa, asuminen)
- Hangonsillan alue (lukio)
- Siltakadun-Suutarinkujan eteläpuoli (keskustatoiminnot, koulu)
- Riihimäenkadun varsi (keskustatoiminnot)
- Riihimäenkadun ja Urakankadun risteysalue (keskustatoiminnot)
- Sahanmäki, Teollisuuskatu (asuminen)
- Väinölänkadun varsi (asuminen)
- Sillankorvankadun jatke, Urheilukatu, Urheilukadun silta (keskustan liikennejärjestelyt)
- Muottikadun varsi (asuminen)
- Sahanmäen teollisuusalue (lähteet)
- VR:n konepajan alueen reuna (asuminen)
- Mustanmännistöpuisto (julkiset palvelut)
- Santasillan puisto (julkiset palvelut)
- Mäki-Vehkoja (tilaa vaativa kauppa)
- Sveitsinpuiston pohjoisosa, Vaiveronkadun latusillan ympäristö (julkiset palvelut)
- Hämeenlinnantien varsi (palvelut, urheilu- ja virkistyspalvelut)
- Eteläisen kehäkadun ja Kalevankadun risteyksen lounaisneljännes (tilaa vaativa kauppa)
- Martinlehto, Soidinpuisto (katujärjestelyt)
- Hevosmäenpuisto (luonnonsuojelualue)
- sairaalan alue (tonttitehokkuus)
- Kankurinpuiston alue (asuinkerrostaloalue)

3.4 ASUMISEN ALUEET

Asuntorakentamiseen varattavien alueiden riittävyyttä vuoteen 2030 on tarkasteltu rakennesuunnitelmassa ja osayleiskaavaehdotuksen varaukset vastaavat rakennesuunnitelmassa esitettyjä varauksia. Uutena kohteena on esitetty Pikkusuon erillispientalojen alue (AO).

Uusia kerrostalovaltaisia asuntoalueita (AK) on esitetty Hangonratapihan, Muottikadun, Ranssunkaaren, Sairaalan kadun, Teollisuuskadun, Konepajan, Nikinharjun ja Metsäkaltevan alueille.

Uusia pientalovaltaisia asuntoalueita (AP) on esitetty Väinölänkadun varteen, Kenraalinkulman pohjoispuolelle ja Metsäkaltevaan. Uusia erillispientalojen alueita (AO) on esitetty Pikkusuon ohella Kaskentien, Kitteläntien ja Ridasjärventien varsille sekä Metsäkaltevaan.

Nykyisiä asemakaavoitettuja yrittäjäasuinpienalojen alueita (AOT) on Hakalassa ja Martissa, joiden lisäksi uusia on varattu Metsäkaltevan alueelta.

Asumisen reservialueita (Ares) on osoitettu Palopurolle ja pääradan itäpuolelle Haapasaarentien pohjoispuolelle sekä Vantaanjoen eteläpuolelle.

Vanhoiden asemakaavojen asuinkerrosalan kapasiteettia selvitettäessä on arvioitu niiden todennäköinen toteutuminen 2008–2030. Toteutuvana asemakaavojen kerrosalana voidaan pitää n. 315 000 k-m², joka jakautuu kerrostalorakentamiseen 75 000 k-m², rivitaloihin 100 000 k-m² ja omakotitaloihin 140 000 k-m².

Uudet asumisen alueet ovat:

- Metsäkaltevan alueet
- Hangon ratapiha
- Sairaalamakatu
- Konepajan alueet
- Nikinharju
- Kaskela
- Kitteläntie
- Kenraalinkulma pohjoinen
- Pikkusuo
- Ridasjärventien alueet

Asuntokerrostalojen alue (AK, AK-1, AK-2)

Alueen kerrosalasta pääosa varataan asuntokäyttöön kerrostaloissa. Alueelle saa sijoittaa myös palveluja ja toimitiloja, joiden käyttö ei aiheuta häiriötä asuinympäristölle. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan asemakaavoitettavilla alueilla e=0,4-0,6 ja uusilla asemakaavoitettavilla alueilla 0,4-0,85 ja Hangonratapihan alueella 0,4-1,0.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti Hangonratapihan alueelle järjestetään arkkitehtuurikilpailu. Kilpailuohjelmassa otetaan huomioon riittävien alueiden varaaminen päivähoidolle ja liikunta- paikoille.

AK-2 –alueella (Muottikadun alue) on selvitettävä raideliikenteen aiheuttama tärinä ja tarpeen mukaan suunniteltava tärinänvaimennustoimenpiteet.

Pientalovaltainen asuntoalue (AP)

Pääosa alueen kerrosalasta varataan asuinkäyttöön pienkerrostaloissa, rivi- ja ryhmäpienaloissa. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan e= 0,3-0,4.

Erillispientalojen alue (AO)

Pääosa kerrosalasta varataan erillispientaloja varten. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan e=0,2-0,3

Yrittäjäpienalojen alue (AOT)

Alue varataan asuinpienaloja sekä samalle rakennuspaikalle sijoitettavia ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia tuotanto- ja toimitiloja sekä varastotilo-

ja varten. Alueen kerrosalasta tulee varata enintään 60 % työpaikkatoimintoja varten ja vähintään 20 % asuntokäyttöön. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,25-0,3$.

Asumisen reservialue (Ares)

Merkinnällä osoitetaan asumisen reservialueet, joiden kerrosalasta pääosa varataan erillispientalo- ja varten.

Asumisen reservialue (Ares-1)

Merkinnällä osoitetaan asumisen reservialueet, joiden kerrosalasta pääosa varataan erillispientalo- ja varten. Ennen alueen toteuttamista on oltava päätös Vantaanjoen ylittävän sillan rakentamisesta.

Asumisen reservialue (Ares-2)

Yhdyskuntarakenteen laajenemialue. Alueen maankäyttö ratkaistaan erillisellä osayleiskaavalla ja asemakaavalla.

3.5 TYÖPAIKKA-ALUEET

Osayleiskaavaehdotuksessa on varattu uusia työpaikka-alueita ja reservialuetta enemmän kuin mitoituslaskelman perusteella olisi tarve. Työpaikkalaskelman mukaan, kun työpaikkaomavaraisuus on 85 %, keskustajaman alueelle tulee n. 1 500 uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä. Työpaikkaomavaraisuudella 90 % uusia työpaikkoja tulisi 2 400 ja 95 %:lla 3 300.

Työpaikka-alue (TP)

Alue varataan toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta sekä siihen liittyvää myymälätilaa ja varastointia varten. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Uusia työpaikka-alueita viereisen kadun tai tien nimen mukaan ovat:

- Arolammintie
- Pohjoinen yhdystie, Paavola
- Hämeenlinnantie, Talvisilta
- Kytäjänkatu, Kuumolankatu, Kirjavatolppa
- Hangonväylä, Vantaanjoen eteläpuoli
- Hangonväylä, Yli-Jurva
- Jokelantie-vt 25, Metsäkalteva
- Jokelantie, Hakakallio

Työpaikka-alueen reservialue (TPres)

Merkinnällä osoitetaan työpaikka-alueiden reservialueet. Alue varataan toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta sekä siihen liittyvää myymälätilaa ja varastointia varten.

Teollisuus- ja varastoalue (T)

Alue varataan teollisuutta ja varastointia varten. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitukseen liitty-

viä toimisto- ja myymälätiloja. Tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Uusia teollisuus- ja varastoalueita viereisen kadun tai tien nimen mukaan ovat:

- Pohjoinen kehätie, Hähkäsuo
- Kerkkolankatu, Sahanmäki
- Vt 3 itäpuoli (neljä aluetta)

Teollisuus- ja varastoinnin reservialue (Tres)

Merkinnällä osoitetaan teollisuuden ja varastoinnin reservialueet. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Teollisuuden- ja varastoinnin reservialueita on:

- Hangonväylä, Kaltevantie, Kirvunkylä

Varastoalue (TV)

Alue varataan varastotoimintaa sekä pääkäyttötarkoitukseen liittyviä palvelu-, toimisto- ja terminaali-tiloja varten. Tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Terminaali-tiloilla tarkoitetaan logistiikka-alueita.

Uusia varastoalueita/ logistiikka-alueita viereisen kadun tai tien nimen mukaan ovat:

- Porvoonväylän eteläpuoli (kolme aluetta)

Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)

Alue varataan ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia varten. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä toimisto- ja myymälätiloja. Tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Merkinnällä osoitetaan teollisuusalueet, joiden läheisyydessä on ympäristövaikutuksille herkkiä toimintoja tai ympäristöarvoja sisältäviä alueita.

Uusia teollisuus- ja varastotoiminnalle tarkoitettuja alueita, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, on:

- Nurmijärventie, Tienhaara
- Nurmijärventie, Kallionoppo
- Maantien 130 ja vt 3 välinen alue Nopossa. Nopon pohjavedenotto sijaitsee maantien 130 länsipuolella n. 400 m etäisyydellä tiestä. Osa alueesta on kaukosuojavyöhykkeellä ja eteläinen kärki lähisuojavyöhykkeellä. Alueella on otettava huomioon vedenottamon suoja-aluepäätös ja suoja-alueita koskevat määräykset.
- Lääninrajankadun varrella kaksi aluetta, jotka sijaitsevat pohjavesialueella
- Pohjoisen yhdystien varrella Antinsaassa, joka sijaitsee osittain pohjavesialueella.

3.6 KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE (C)

Alue varataan palveluja, hallintoa sekä keskusta-alueeseen soveltuvia ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja ja asumista varten. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Merkinnällä osoitetaan keskusta-alueet silloin, kun ei ole tarkoituksenmukaista esittää niiden sisäistä jäsentelyä eri käyttötarkoituksiin. Pääasiallisia toimintoja ovat palvelut, hallinto, keskusta-alueeseen soveltuva asuminen, keskusta-alueeseen soveltuvat ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat työpaikkatoiminnat, näihin liittyvä liikenne ja virkistys sekä yhdyskuntatekninen huolto.

Keskustatoimintojen alueiden määrittelyllä on keskeinen merkitys vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainnin ohjauksessa, jossa tavoitteena on asuntoalueiden kaupallisten palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen sekä keskusta-alueiden aseman tukeminen. Merkinnän yhtenä tarkoituksena on palvelukeskusverkon havainnollinen esittäminen.

Keskustatoimintojen ja alakeskuksien alueiden ulkopuolisia yli 2000 k-m² suuruisia vähittäiskaupan hankkeita on mahdollista toteuttaa vain sellaisille alueille, jotka täyttävät vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat sisältövaatimukset (ks. kohta 3.8).

Keskustatoimintojen alueiksi on osoitettu voimassa olevien asemakaavojen käyttötarkoitusten perusteella sellaisia alueita, jotka käsittävät yksityisten ja julkisten palvelujen ohella mm. tehokkaasti rakennettua keskusta-asumista, puistoja ja aukioita.

Keskustatoimintojen alueita on seuraavien pääkatujen varsilla:

- Hämeenkatu ja Hämeensilta
- Torikatu
- Suokatu
- Kauppalankatu
- Sillankorvankatu
- Uudenmaankatu
- Hyvinkäänsilta
- Siltakatu
- Riihimäenkatu
- Urakankatu

Uusia keskustatoimintojen alueita on seuraavien pääkatujen varsilla:

- Siltakatu/ Itsenäisyydenkatu ja Hangonsilta
- Riihimäenkatu
- Urakankatu

Ratojen päällä C-alueen toteuttaminen edellyttää liikenneviraston kanssa tehtävää sopimusta.

3.7 KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS (CA)

Alue varataan palveluja, hallintoa ja alakeskukseen soveltuvaa asumista varten. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkö, jonka enimmäiskerrosala on 3000 k-m².

Asuntoalueiden palvelukeskukset sijoittuvat asutuksen painopisteisiin tehokkaasti rakennettujen alueiden yhteyteen. Alueet sijaitsevat saavutettavuudeltaan ja liikkumismahdollisuuksiltaan eri väestöryhmien ja kevytliikenteen kannalta edullisesti.

Nykyinen palveluverkko on kehittynyt nauhamaisesta rakenteesta 1960-luvun lopulta 1980-luvun lopun rakenteeseen, jossa pyrittiin vahvistamaan ydinkeskustan roolia ja asemaa ylempään kaupunkiluokan keskuksena ja samalla pyrittiin sijoittamaan uudet asumisen ja toimittajien rakentamiskohteet siten, että syntyisi edellytyksiä alueellisten palvelukeskusten vahvistamiseen ja uusien luomiseen (Martti ja Metsäkalteva). Osayleiskaavaratkaisu vahvistaa tätä kehitystä.

Alueellisten palvelukeskusten (CA) verkko muodostuu päivittäistavarakaupan aluevarauksesta, jonka yhteydessä on muita asumispalveluita joko CA-alueella tai läheisyydessä, jossa käyttötarkoituksimerkintä on julkisten palvelujen alue (PY). Alakeskuksia ovat:

- Vehkoja, jossa Karsikkopuistoa esitetään muutettavaksi alakeskuksen alueeksi
- Kirjavatolppa
- Hakala
- Metsäkalteva
- Martti
- Mustamännistö
- Paavola
- Talvisilta

Mustamännistön alakeskus (CA) Hämeenkadun ja Munckinkadun risteyksessä ei ole nykyisellään kovin kehittynyt. Asemakaavamuutoksia on tehty 1970-, 1980- ja 1990-lukujen lopulla, mutta ongelmallista on se, että alueella ei ole selvää keskustatoimintojen ydinaluetta, vaan palvelut ovat hajallaan, eivätkä asuinalueet ole ostovoimaltaan riittäviä.

Nummenmäen osayleiskaavan (2007) ja asemakaavan (2008) mukaan n. 1500 asukkaan Nummenmäen asuntoalue muodostuu pääosin omakotitaloista ja muista pientaloista. Alakeskus edellyttäisi suurempaa väestöpohjaa.

Hyvinkään päivittäistavarakaupasta on useaan otteeseen tehty selvityksiä 1990-luvun alussa ja 2000-luvulla. Osayleiskaavatyötä varten on valmistunut selvitys päivittäistavarakaupan nykytilasta ja kehityksestä vuodesta 1985 lähtien (Hyvinkään päivittäistavarakaupan verkkoselvitys. Santasalo. Hyvinkään kaupunki. 12.10.2009). Selvityksessä

tarkasteltiin päivittäistavarakaupan ostovoimaa ja ostovoiman siirtymiä. Lisäksi kaupunki halusi selvittää neljän uuden automarket-tyyppisen kauppa- paikan vaikutukset. Tämän selvityksen mukaan kerrosalatarve päivittäistavarakauppaa varten on 7500-11 000 k-m². Nykyisen verkon kehittämisellä ja Metsäkaltevan uuden kaupan myötä uutta kerrosalaa tulisi n. 9 000 k-m² vuoteen 2025 mennessä.

3.8 PALVELUJEN ALUEET

Voimassa olevan keskustaajaman osayleiskaavan palveluverkko toimii palvelujen aluevarausten perustana. Ydinkeskustaa kehitetään monipuolisena kaupan keskittymänä ja myös päivittäistavara- kauppa kehittyy keskustassa. Alueellisten palvelu- keskusten verkko on säilynyt varsin kattavana. Uutta palvelukeskusta suunnitellaan Metsäkalte- van alueelle, jonne on valmistunut v. 2011 asun- tomessualueutta ja Metsäkaltevarsillan aluetta kos- kevat asemakaavat.

Kaupan palveluverkon kehittämiseksi on laadittu vuonna 2006 Hyvinkään keskustan kaupallinen selvitys, vuonna 2009 tilaa vaativan kaupan selvi- tys ja päivittäistavarakaupan selvitys (ks. 3.7).

Keskustan ulkopuolisten alueiden ja tilaa vaativan kaupan selvityksessä on tutkittu nykyistä markki- natilannetta, ostovoiman kehittymistä ja liiketilatar- peen mitoitus vuoteen 2025 saakka (Tilaa vaati- van kaupan mitoitus ja sijoittuminen Hyvinkäällä. Santasalo 16.9.2009). Tämän selvityksen mukaan Hyvinkäällä on tilaa vaativalle kaupalla sekä auto- ja varaosakaupalla 33 000-65 000 k-m² lisätilan- tarve. Näitä uusia alueita on osayleiskaavaehdo- tuksessa osoitettu KM-2, KM-4, KM-5 ja KM-6- merkinnöillä. Nykyisin tilaa vaativaa kaupaa on KM-1, KM-2 ja KM-3 alueilla.

Eduskunta on 15.3.2011 hyväksynyt maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen, joka koskee vähittäis- kaupaa koskevia säännöksiä. Vähittäiskaupan suuryksikön sijoittumisesta määrätään, että ensi- sijainen sijaintipaikka on keskusta-alue, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perustel- tu. Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen maakuntakaavan kes- kustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle edellyttää, että alue on maakuntakaavassa osoitet- tu tähän tarkoitukseen. Maakuntakaavassa esite- tään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja ja enimmäismitoitus. Maakuntakaavan tarkistuksen valmisteluvaiheessa näitä ei ole vielä määritetty.

Keskustatoimintojen ja alakeskuksien alueiden ulkopuolisia yli 2000 k-m² suuruisia vähittäiskau- pan hankkeita on mahdollista toteuttaa vain sellai- sille alueille, jotka täyttävät vähittäiskaupan suur- yksiköitä koskevat sisältövaatimukset:

- suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kau- pallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen
- alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuk- sien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä
- suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen pal- veluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pi- tuudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutu- vat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vä- häiset

Paljon tilaa vievällä erikoistavaran kaupalla tarkoi- tetaan kaupaa, jolle on ominaista suuret, paljon tilaa vaativat tuotteet, kuten esimerkiksi autot, huonekalut ja rakennustarvikkeet ja joka edellyttää sijaintia hyvien liikenneyhteyksien varrella. Tilaa vaativana kauppana voidaan pitää sellaista- kin kaupan yksikköä, jossa lisäksi on tarjolla muuta tavaraa, jos tämä tavara liittyy päämyyntiartikkeliin. Näiden oheistuotteiden myyntipinta-alan osuuden tulisi kuitenkin olla vähäinen. Jos myydään elintar- vikkeita, vähäisenä voidaan pitää enintään kioski- myyntiin verrattavaa määrää eli 100 m² myyntipi- ta-alaa. Päivittäistavarakaupan sijoittumista rajoite- taan alueelle.

Kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön paljon tilaa vaati- vaa kaupaa varten (KM-1, KM-2, KM-3, KM-4, KM-5 ja KM-6)

Kaupallisten palvelujen alue (KM-1)

Alue varataan paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköjä ja toimistoja varten. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan suuryksikköä.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa moottori- tien ja Lätisen yhdystien liittymän ympäristö on osoitettu merkitykseltään seudullisena vähittäis- kaupan suuryksikön sijoittumiskohteena keskusta- toimintojen alueen ulkopuolella. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa osoittaa yksi tai useampi merkitykseltään seudullinen eri- koiskaupan suuryksikkö. Päivittäistavarakaupan suuryksikköä alueelle ei saa sijoittaa.

Uusia KM-1 kaupallisten palvelujen alueita ei ole esitetty.

Sveitsin Portaalin luonne on tulevaisuudessa ny- kyisen kaltainen shoppailuun painottuva tilaa vaati- van kaupan ja vapaa-ajan kaupan keskittymä. Alueelle sijoittuu mm. huonekalu- ja sisustuskaup- paa, rauta- ja sisustustarvikekauppaa sekä kodin- tekniikkaa. Laajentumisaluetta voidaan suunnata myös autokaupalle.

Kaupallisten palvelujen alue (KM-2)

Alue varataan paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköjä ja toimistoja varten. Alueelle ei saa

sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,6$.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa moottoritien ja Läntisen yhdistysten liittymän ympäristö on osoitettu merkitykseltään seudullisena vähittäiskaupan suuryksikön sijoittumiskohteena keskustatoimintojen alueen ulkopuolella. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa osoittaa yksi tai useampi merkitykseltään seudullinen erikoiskaupan suuryksikkö.

Paljon tilaa vaativan kaupan alueita (KM-2) on osoitettu Veikkarin-Nummenkärjen alueelle, jossa asemakaavoitetuille alueille keskittyy volyymiluokan autokauppaa ja käytettyjen autojen kauppaa. Alue on merkittävä seudullinen autokaupan keskitelmä.

Paljon tilaa vaativan kaupan suuryksiköille varattuja uusia alueita, joilla kielletään päivittäistavarakaupan sijoittaminen (KM-2), sijaitsevat:

- Veikkarin-Nummenkärjen alueella Nurmijärventien (mt 130) molemmin puolin

Kaupallisten palvelujen alue (KM-3)

Alue varataan paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköjä, toimistoja sekä tuotanto- ja varasto-toimintoja varten. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,6$.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa moottoritien ja Läntisen yhdistysten liittymän ympäristö on osoitettu merkitykseltään seudullisena vähittäiskaupan suuryksikön sijoittumiskohteena keskustatoimintojen alueen ulkopuolella. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa osoittaa yksi tai useampi merkitykseltään seudullinen erikoiskaupan suuryksikkö.

Paljon tilaa vaativan kaupan alueita (KM-3) on osoitettu Veikkarin alueelle.

Kaupallisten palvelujen alue (KM-4)

Alue varataan paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköä, jonka kerrosala on enintään 5000 m^2 sekä urheilulaitoksia ja toimistotiloja varten. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,4$.

Paljon tilaa vaativan kaupan alueita (KM-4) on osoitettu:

- Metsäkaltevensillan alueelle, jota kehitetään korkealuokkaisena tilaa vaativan kaupan ja vapaa-ajan kaupan alueena Sveitsin Portaalin tapaan. Alueen imagon merkitys uuden asuntoalueen porttina on suuri.

Kaupallisten palvelujen alue (KM-5)

Alue varataan paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköä, jonka kerrosala on enintään 5000 m^2 sekä toimistotiloja varten. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,4$.

Paljon tilaa vaativan kaupan alueita (KM-5) on osoitettu:

- Kalevankatu-Läntinen yhdistie, joka keskeisen sijaintinsa vuoksi sopii esimerkiksi kodintekniikkakaupalle, vapaa-ajankaupalle ja laajan tavaravalikoiman kaupalle. Vaihtoehtoisesti alue voi painottua teknisen kaupan alueena, jolloin sinne voidaan sijoittaa mm. autotarvikekauppaa tai sellainen laajan tavaravalikoiman kauppa, joka painottuu enemmän tilaa vaativaan kauppaan.
- Kalevankatu-Eteläinen kehäkatu, joka toimii hyvin teknisen kaupan alueena, jonne voi sijoittaa mm. auto- ja varaosakauppaa, korjaamotoimintaa, lvi-kauppaa, konemyyntiä, lasiliikkeitä ja rakennustarvikekauppaa.
- Metsämutila ja Hakakallio kehittyvät teknisen kaupan alueina. Alue soveltuu hyvin esimerkiksi rauta- ja rakennustarvikekaupalle.

Kaupallisten palvelujen alue (KM-6)

Alue varataan paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköä, jonka kerrosala on enintään 5000 m^2 sekä liikennettä palvelevia toimintoja varten. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,4$.

Paljon tilaa vaativan kaupan alueita (KM-6) on osoitettu:

- Pohjoinen kehätie-Hämeenlinnantie (vanha 3-tie)

Palvelujen alue (P)

Alue varataan yksityisille ja julkisille palveluille. Alueelle voidaan sallia majoitus-, myymälä- ja ravitsemustiloja sekä näyttely-, koulutus-, virkistys- ja kulttuuritiloja. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Merkinnällä on osoitettu pääasiassa nykyiset päivittäistavaramyymälät, jotka eivät sijaitse alakeskuksissa.

Uusia palvelujen alueita (P) ei ole osoitettu.

Palvelujen alue (P-1)

Alue varataan yksityisille ja julkisille palveluille. Alueelle voidaan sallia majoitus-, myymälä- ja ravitsemustiloja sekä näyttely-, koulutus-, virkistys- ja kulttuuritiloja. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,5$.

Palvelujen ja hallinnon alueita (P-1) ovat:

- Sveitsinmaja ja hotellialue
- Pohjoisen portin alue, Pohjoisen kehätien ja moottoritien liittymän kohdalla
- Hyvinkäänkylän työväentalo
- Hyyppärän hevossairaalan alue
- Väriojankadun toimistorakennusten korttelialue

Uusia palvelujen ja hallinnon alueita (P-1) ovat:

- Hämeenlinnantien varsi, Talvisilta
- Sveitsin portaali
- Hangonradan varsi, Sonninmäki
- Hangonväylän Tuusulantien liittymän pohjoispuoli (kaksi aluetta)
- Jokelantie länsipuoli, Metsäkalteva
- Porvoonväylän ja Itäisen radanvarsitien risteys
- Pikkusuon museo

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY)

Alue varataan julkisia palveluja ja hallintoa varten. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,3-0,8$.

Merkinnällä osoitetaan etupäässä julkisten palvelujen tarvitsemat alueet. Rajanveto julkisen ja yksityisen palvelun välillä ei kuitenkaan riipu ensisijaisesti siitä, kuka palvelun tuottaa, vaan siitä onko palvelu luonteeltaan julkista. Yleiskaavan yleispiirteisyys vuoksi alueelle voi sijoittua myös yksityisen palvelun tiloja.

Määrällisesti laajimpia ja alueriippuvaisia toimintoja ovat lähipalveluina järjestettävät lasten päivähoito ja vanhusten huolto.

Lasten määrä kasvaa kymmenen vuoden aikana yli sadalla seuraavissa osissa kaupunkia:

- keskusta-Hämeenkatu
- keskusta-Uudenmaankatu
- Rääkänpää-Tehtaansuo
- Nummenmäki
- Ahdenkallio-Kirkkotie
- Metsäkalteva

Hyvinkään kaupungin palvelustrategia vuoteen 2017 käsittää perusopetuksessa yksiköiden määrän ja sijainnin tarkastelua (kouluverkkoselvitys vuosille 2011-2030). Muutokset kouluverkossa ja mahdollisesti maankäytössä käsittävät Palopuron koulun lakkauttamisen, Talvisillan ja Härkävehmaan ja Hyvinkään yhteiskoulun lukion (HYK) koulujen poistuminen käytöstä. Lukiokoulutus keskitetään yhteen keskuslukioon. Metsäkaltevaan suunnitellaan yhtenäiskoulua n. 500 oppilaalle.

Hyvinkään ikääntyvän väestön osuuden kasvusta aiheutuva nykyistä huomattavasti suurempi palvelutarve merkitsee hoitokoti-/hoitolaitoskäyttöön sopivia alueita noin 300 asunon tarpeisiin joko julkisten palvelujen tai asuinalueilta. Kohteiden koko voi vaihdella ja ne voivat sijoittua eri puolille kaupunkia hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Palveluiden tuottamistavasta riippumatta kohteita olisi

oltava 10-20, joissa 15-30 asukasta. Pitkän aikavälin tarpeita varten tulisi myös isommille kohteille olla varauksia.

Alueet, joissa nykyinen asemakaava esitetään muutettavaksi julkisten palvelujen ja hallinnon alueiksi ovat:

- Mustanmännistönpuistossa kaksi aluetta
- Santasillan puisto
- Kulomäen länsipuolella Vaiveronkatuun rajoitettu alue
- Eteläisen kehäkadun ja Kalevankadun risteyksen länsineljännes

Asemakaavoitettavia julkisten palvelujen ja hallinnon alueita on varattu seuraaville toiminnoille:

- Uudenmaan maaseutuopisto
- Palvelukeskus Ävik
- Kravunarkunmäen päiväkotikorttelitalo
- Metsäkaltevan koulu, seurakuntakeskus sekä kuusi muuta varausta mm. päiväkoteja varten.

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY-1)

Alue varataan julkisia palveluja ja hallintoa varten. Alueen tonttitehokkuudeksi suositellaan $e=0,7-1,3$.

Asemakaavoitettavia julkisten palvelujen ja hallinnon alueita PY-1 on varattu:

- sairaalanmäellä, jossa varaudutaan nykyisen HUS:n sairaalan lisärakentamiseen ja kaupungin terveyskeskussairaalan rakentamiseen.

3.9 LIIKENNEVERKKO

Liikennejärjestelmäsuunnitelma

Liikenneverkko-suunnitelma on laajennettu kosemaan koko liikennejärjestelmää. Liikennejärjestelmäsuunnitelmatyössä tarkistetaan keskustajaaman liikenteen järjestäminen eri liikennemuotojen muodostamana kokonaisuutena. Liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnos on ollut julkisesti nähtävillä 4.10.-5.11.2010 ja ydinkeskustan liikennejärjestelyt saman aikaisesti osayleiskaavaehdotuksen kanssa. Ehdotus ydinkeskustan liikenneverkoksi on ollut nähtävänä 18.5.-17.6.2011 ja osayleiskaavan selostuksen liitteenä myös 9.12.2011-27.1.2012.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu vuorovaikutteisesti keskustajaaman osayleiskaavatyön kanssa. Liikennejärjestelmän kehittämisen keskeinen tavoite on valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti vähentää henkilöautoriippuvuutta sekä edistää sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävää liikkumista, yhdyskuntarakennetta tiivistetään joukkoliikenneväylien ja -asemien läheisyydessä sekä lähipalvelujen säilymiselle ja kehittymiselle luodaan edellytykset. Liikennejärjestelmäsuunnitelman näkökulmasta tavoitteita on asetettu myös henkilöliikenteelle, elinkeinoelämän kuljetuksille

sekä liikenneturvallisuuden ja ympäristön kannalta (ks. liite 5. Alustavat tavoitteet).

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on esitetty liikkumismuotokohtaiset kehittämissuunnitelmat liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteiden mukaisesti.

Kävely- ja pyöräily

Kävelyn ja pyöräilyn keskeisiä kehittämiskohteita ovat pyöräilyverkon luokittelun luominen, pyöräilyystävällisen imagon luominen tiedottamisella ja markkinoinnilla, pyöräpysäköinnin kehittämällä, kävely- ja pyöräilypainotteisen ydinkeskustan luomisella, kevyen liikenteen verkon täydentämisellä, esteettömyyden huomioimisella sekä kävelyn ja pyöräilyn huomioiminen uusien alueiden suunnittelussa.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen osalta kehittämisen painopiste on keskustaterminaalin suunnittelussa ja toteutuksessa. Erityisen tärkeä uusi terminaali on paikallisliikenteen kehittämisen ja positiivisen imagon kannalta.

Muita joukkoliikenteen kehittämistapoja ovat mm. paikallisliikenteen palvelutason parantaminen ohjaamalla täydennysrakentamista paikallisliikenteen nykyiselle palvelu-alueelle, ottamalla uudet asuin- ja työpaikka-alueet heti rakentamisen alkuvaiheessa paikallisliikenteen piiriin, joukkoliikenteen sujuvuuden edistäminen mm. liikennevaloetuuksien toteuttamisella sekä pysäkki-informaation parantaminen.

Linja-autoliikenteeseen on laadittu tavoitteellinen palvelutasomäärittely, joka jakautuu neljään portaaseen; houkutteleva taso, autottomien arkiyhteydet, vähimmäismatkustustarpeet ja minimitaso.

Liityntäliikenne

Yhtenä tärkeänä kaikkien liikennemuotojen kehittämiskohtana on liityntäliikenne. Liityntämatkojen houkuttelevuuteen vaikutetaan riittävien ja tasokaiden pysäköintipaikkojen tarjoamisella niin henkilöautoille kuin polkupyörillekin sekä paikallisliikenteen sujuvien vaihtoyhteyksien luomisella paikallisuniin ja kaukoliikenteen linja-autoille. Uusia autopaikkoja arvioidaan tarvittavan 150 -200 paikkaa ja uusia polkupyöräpaikkoja 400 -550.

Tie- ja katuverkko

Kaavakartalla esitetään vain rautatiet (ei aluevaarausmerkintä), lentoliikenteen osalta lentokenttä sekä ylemmän tason kokoojakadut ja sitä korkealuokkaisemmat väylät. Kevytliikenteen ja joukkoliikenteen kehittämiskohteet on esitetty liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Seudullisia teitä ovat:

- valtatie 3, Helsinki-Tampere moottoritie
- maantie 130, Hämeenlinnantie, Nurmijärventie
- valtatie 25, Hangonväylä, Porvoonväylä
- mt 143, Pohjoinen kehätie

Toteutumattomia seudullisia yhteyksiä ovat:

- Hyvinkään itäinen ohikulkutie
- Itäinen radanvarsitie

Muita yleisiä teitä ovat:

- mt 2850 Hyvinkää-Riihimäki
- mt 13807 Monni
- mt 290 Hyvinkää-Hämeenlinna
- mt 1430 Hyvinkää-Sälinkää
- mt 1421 Järvenpää-Hyvinkää
- mt 11513 Palopuro-Haapasaari
- mt 11491 Uusikartano-Palopuro
- mt 11489 Rantakulma
- mt 11490 Tervämäki

Katuverkon rungon muodostavat lännestä keskustaan johtava Läntinen yhdystie, etelästä Kalevankatu ja Jokelankatu, pohjoisesta tuleva Pohjoinen yhdystie, Sillankorvankatu Eteläisen kehäkadun risteyksestä pohjoiseen sekä koillinen-lounas suuntaiset Uudenmaankatu ja Hämeenkatu.

Katuverkolla on kolme kehämäistä yhteyttä: keskustan kehä, välikehä ja ulkokehä. Ulkokehä tarjoaa pitkämatkaiselle liikenteelle sujuvat yhteydet ilman tarvetta ajaa keskustan läpi. Itäisen ohikulkutien hanke on ollut vireillä jo hyvin kauan. Se helpottaa keskustan läpiajon poistamista ja Ridasjärventien ja Ridasjärven kylätien raskaan liikenteen vähentämistä. Kaupungin sisällä tai pääväylille suuntautuvilla matkoilla välikehä poistaa tarvetta ajaa keskustan läpi. Keskustan kehän tärkein rooli on toimia eri suunnista tulevien autojen yhteytenä keskustassa oleviin pysäköintitiloihin. Keskustan kehän sisäpuolella pääpaino on jalankulussa, pyöräilyssä ja joukkoliikenteessä.

Autoliikenne

Autoliikenteen osalta on laadittu liikennemääräennustetarkastelu vuoden 2030 ilta-huipputunnille. Liikenne-ennusteessa katuverkolla on vain muutamia kohtia, joissa liikennemäärät saattavat aiheuttaa ruuhkautumista. Näitä ovat Jokelankatu Eteläisen kehäkadun liittymässä, Eteläinen kehäkatu Jokelankadun ja Sillankorvankadun välisellä osuudella, Hämeenkatu osuudella Kauppalankatu - Torikatu sekä Keskusaukio.

Liikenneverkon kehät on esitetty [liitteessä 9](#).

Liikennemäärien kasvu keskittyy alueen pääväylille. Suurimmat lisäykset ovat valtateillä 3 ja 25 sekä Jokelantiellä/ Jokelankadulla. Ydinkeskustan katuverkolla liikennemäärien kasvu on varsin vähäistä. Perusennusteen lisäksi on tarkasteltu 10 000 uuden asukkaan sijoittumista Palopuron alueelle, jonne on oletettu toteutetuksi v. 2030 jälkeen rau-

tatieasema, jolla junatarjonta vastaa Jokelaa. Kuormitus kohdistuu odotetusti Jokelankadulle. Myös Hausjärven Monnin taajaman kasvun liikenteellinen vaikutus liikennemääriin on selvitetty.

Hausjärven Monnin taajaman osayleiskaavaluonnos on liitteenä 21.

Uudet katuyhteydet painottuvat uusille asuin- ja työpaikka-alueille. Merkittävimmät nykyisen keskustajaman alueelle sijoittuvat uudet liikennejärjestelyt ovat Nummenkärjen/ Veikkarin / sairaalan uudet katuyhteydet, Uudenmaankadun loppupäässä Tervämäen/ Ävikin alueella sekä moottoriajoneuvoyhteyden poistaminen kokonaan tai osittain Seittemänmiehenkadulta Kalevankadulle ja päinvastoin.

Valtatien 25 kehittämisselvityksessä (ELY-keskus, Sito Oy. Lokakuu 2011) esitetään, että Tuusulantien (mt 1379) liittymän järjestelyvaihtoehtoina tarkastellaan mm. maantien 1379 liittämistä maantiehen 130 ja ylimenevä risteysilta Tuusulantien liittymän kohtaan tai eritasoliittymän rakentamista. Kaltevantien ja Tervämäentien liittymät on esitetty ensi vaiheessa porrastettavaksi ja kanavoitavaksi sekä nelikaistaistamisen yhteydessä eritasoliittymänä. Osayleiskaavaehdotukseen molemmat eritasoliittymät on merkitty ohjeellisina määräyksellä: Liittymän tarve ja toteutusmahdollisuudet määritellään tarkemmissa maankäyttö- ja tien-suunnitteluvaiheissa.

Rakennesuunnitelman selvittävät hankkeet

Rakennesuunnitelmassa on merkitty 13 selvittävää liikennehanketta, joiden ratkaisut esitettiin osayleiskaavaluonnoksessa ja tarkennettiin ehdotuksessa seuraavasti:

1. Arolammintien työpaikka-alueen yhteys sisäiseen verkkoon esitetään alueen sisäisenä yhteytenä.
2. Monnin yhteys kaupungin sisäiseen verkkoon esitetään Riihimäentien, Lääninrajankadun ja Ilmailutien kautta.
3. Sisääntuloväylät Itäisellä ohikulkutiellä esitetään vahvistetun yleissuunnitelman mukaisesti.
4. Pääradan itäpuolella sijaitsevan työpaikka-alueen yhteydet ulkoiseen verkkoon painottuvat Porvoonväylän ja Itäisen radanvarsitien suuntiin ja sisäiset yhteydet Sillankorvankadun suuntaan. Sisäiseen yhteyteen pääradan ali Jokelantielle varaudutaan.
5. Metsäkaltevan alue kytkeytyy ulkoiseen verkkoon uudessa valtatie 25 eritasoliittymässä ja Jokelantielle kahdessa kohdassa. Yhteys Palopuron suuntaan on esitetty Jokelantien rinnakkaiskadulla ja tieliikenteen yhteystarvetta kuvaavalla merkinnällä. Rantakulmantiie liittyy Kaltevantiehen, mutta yhteydet Jokelantielle ja Hangonväylälle muuttuvat. Vantaanjoen eteläpuolelle sijoittuvan asumisen reservialueen yhteydet järjestetään Eteläisen kehäkadun jat-

keelta Vantaanjoen yli. Eteläisen kehäkadun jatke liittyy Hangonväylään eritasoliittymässä.

6. Nummenkärjen ja Vehkojan väliset yhteydet Hangonradan yli ja ali suuntautuvat Sairaalan kadun päähän, jolloin nykyinen alikäytävä jää vain kevytliikenteen käyttöön kuten voimassa olevassa osayleiskaavassa on esitetty.
7. Uudenmaankadun ja Hangonradan eritasoristeyksen järjestämisestä on esitetty vaihtoehdot A-D (ks. 3.10).
8. Moottoritien itäpuolella työpaikka-alueiden liittymisen ulkoiseen verkkoon esitetään Hangonväylän (vt 25) kahden eritasoliittymän kautta sekä Nurmijärventiehen (mt 130) nykyisen Uudenmaankadun liittymässä Tervämäellä ja etelässä moottoritien ylikulkusillan välityksellä. Hangonradan uusi alikäytävä sijoittuu moottoritien tuntumaan. Valtatien 25 kehittämisselvityksessä (ELY-keskus, Sito Oy. Lokakuu 2011) esitetään, että Tuusulantien (mt 1379) liittymän järjestelyvaihtoehtoina tarkastellaan mm. maantien 1379 liittämistä maantiehen 130 ja ylimenevä risteysilta Tuusulantien liittymän kohtaan tai eritasoliittymän rakentamista.
9. Hangonratapihan liikenneyhteyksiä on selvitetty liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteydessä ja Hyvinkään Hangonratapihan aluetarveselvityksen yhteydessä (Liikenneviraston rautatieosasto, Sito Oy).
10. Keskustan liikennejärjestelyt on selvitetty liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteydessä.
11. Nummenmäen kehäkatu korvaa kokoojaväylänä Kirkkotien, joka on omakotialueen sisäinen katu suorine tonttiliittymineen.
12. Palopuron asumisen reservialueiden keskinäisiä yhteyksiä ja yhteyksiä ulkoiseen verkkoon ei ole esitetty, koska keskustajaman osayleiskaavan suunnittelualue käsittää vain osan tulevaisuuden Palopuron aseman seudusta. Haapasaarentie rajaa luontevasti pääradan itäpuolista asumisen reservialuetta. Yhteys Metsäkaltevan alueelle on esitetty Jokelantien rinnakkaiskatuna.
13. Pääradan alustavassa yleissuunnitelmassa etelästä lähtien kaksi lisäraidetta sijoitetaan nykyisten itäpuolelle. Hyvinkään aseman pohjoispuolella Hangonradan tavararaide sijoittuu nykyisten raiteiden länsipuolelle ja Urakan sillan pohjoispuolelle tulee uusi raide itäpuolelle. Pohjoisen yhdystien sillan pohjoispuolelle tulee lisäksi yksi uusi raide nykyisten länsipuolelle (Ratahallintokeskus, VR Rata, Sito, Pasila-Riihimäki rataosuuden liikenteellisen välityskylvyn nostaminen. Alustava yleissuunnitelma 30.9.2009).

Klaukkalanradan jatke

Klaukkalan ratavyöhykkeen vielä keskeneräisessä maankäyttö- ja liikenneselvityksessä Hangonrata nähdään tavaraliikenteen ratana ja tulevaisuudessa ainakin Hyvinkäällä myös henkilöliikenteen ratana (Klaukkalan radan jatkaminen Hyvinkäälle).

Selvityksen suunnitteluvuodet ovat 2035, joka on maakuntakaavan tarkastelujakso ja 2050, joka on Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitejakso. Hyvinkään asema sijoittuu tällöin Siltakadun ja pääradan väliselle alueelle. Asemalla tulee varautua matkustaja- ja tavaraliikenteen sujuvuuden kannalta tarpeellisiin raiteisiin. Lisäraiteet sijoittunevat asemalla nykyisen raiteen länsipuolelle (ks. 3.9 kohta 9). Toinen kohtauspaikka saattaa tulla tarpeelliseksi Nopossa. Rata ei toteutune Hyvinkäälle asti ennen keskustaajaman osayleiskaavan tavoitevuotta 2030. Osayleiskaavan rakennemallitarkastelussa on esitetty Sairaalankadun ja Hiiltomon työpaikka-alueen välille asema.

3.10 LIIKENNEVERKKOVAIHTOEHDOT

Ydinkeskustan liikennejärjestelyt

Ydinkeskustassa tarkasteltiin useita vaihtoehtoisia liikennejärjestelyjä, joissa muuttujina olivat paikallis- ja kaukoliikenteen terminaalin sijainti sekä keskustan kävelyalueen laajuus. Vaihtoehtojen vaikutuksia ml. kaupunkirakenne, kaupunkikuva ja viihtyisyys on kuvattu liikennejärjestelmäsuunnitelmaraportin liitteessä.

Osayleiskaavaehdotus mahdollistaa eri vaihtoehtojen toteuttamisen. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetyt vaihtoehdot ovat:

- Vaihtoehdossa 0+ on selvitetty mahdollisuudet laajentaa nykyistä paikallisliikenteen terminaalia lisääntyvän bussiliikenteen tarpeiden mukaiseksi. Kaukoliikenteen linja-autoasemaa kehitetään nykyisessä paikassaan Uudenmaankadun varrella.
- Vaihtoehdossa A1a paikallisliikenteen terminaali sijoitetaan Hämeensillalle ja kaukoliikenteen linja-autoasema rautatieaseman yhteyteen nykyisen paikallisliikenteen terminaalin paikalle. Hämeenkatu välillä Jokelankatu-Kauppalankatu toimii joukkoliikennekatuna.
- Alavaihtoehdossa A1b kaukoliikenteen linja-autoasema sijoitetaan paikallisliikenteen terminaalin yhteyteen.
- Vaihtoehdossa A2a paikallisliikenteen terminaali sijoitetaan kannelle Hämeensillan eteläpuolelle ja Hämeensillalla on henkilöautoliikennettä. Alavaihtoehdossa A2b kaukoliikenteen linja-autoasema sijoitetaan paikallisliikenteen terminaalin yhteyteen.
- Perusvaihtoehtoon B sisältyy Urheilukadun silta sekä siltaan liittyvä joukkoliikenteen terminaali radan länsipuolella.

Osayleiskaavaehdotuksessa keskusta-alue välillä Suokatu-Urheilukatu on esitetty keskustatoimintojen alueena (C) ilman kokoojakadun merkintää. Sillankorvankadun jatke ulottuu Urheilukadulle, johon sijoittuu radan ylittävä uusi silta. Kaupunginvaltuuston v. 1998 hyväksymässä ydinkeskustan

osayleiskaavassa Sillankorvankadun jatke ja rata-
pihan yli johtava uusi Urheilukadun silta on merkitty tarkasteluajanjakson (1998-2020) jälkeisinä varauksina.

Keskustan liikenneverkko (keskustan kehä) liikennejärjestelmäsuunnitelman jatkosuunnittelussa on esitetty liitteessä 10.

Hyvinkää-Karjaa radan tasoristeysjärjestelyt

Uudenmaankadun tasoristeuksen poistamiseksi Ratahallintokeskus, Oy VR-Rata Ab, Etelä-Suomen ratakeskus ja Viatek-Yhtiöt Oy ovat v. 1996 laatineet kolme vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa A Uudenmaankatu käännetään länteen Pilliniemen kohdalla. Vaihtoehdossa B Uudenmaankatu suunnataan Hevosmäen itäpuolitse Vantaanjoki ylittäen ja rata alittaen, jonka jälkeen se liitetään nykyiseen Uudenmaankatuun Uudenkartanontien liittymän kohdalla. Vaihtoehdossa C rakennetaan ylikulkusilta nykyisen tielinjan kohdalle. Uutena D-vaihtoehtona radan itäpuolelle sijoituvaa linjausta on selvitetty osayleiskaavaluonnoksen 9.2.2010 ja liikennejärjestelmäsuunnitelmatyön yhteydessä.

Osayleiskaavaehdotuksen ratkaisuna on vaihtoehto C. Vaihtoehtojen A ja B karsinta perustuu haitallisiin maisema- ja luontovaikutuksiin. Vaihtoehdossa D Tervämäen eteläpuolisten alueiden liikenne-ratkaisu johti ratkaisuun, jossa etelään suuntautuva kokoojaväylä linjataan radan länsipuolelle.

Vaihtoehdossa C joki ja rautatie ylitetään yhdellä sillalla, jossa varaudutaan kahteen raiteeseen. Sillan toteuttamiskelpoisuutta on tarkasteltu karkealla tasolla, jolloin on varmistettu yhteydet sillan viereiseen maankäyttöön.

3.11 VIRKISTYS- JA VIHERALUEET SEKÄ LIIKUNTAPAIKAT

Virkistysalue (V)

Alue varataan ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

Osayleiskaavaehdotuksessa on virkistysalueverkkoa tarkistettu ja täydennetty keskustaajaman reuna-alueilla. Asunto- ja muilla alueilla olevat puistot ja virkistysalueet sisältyvät pääkäyttötarkoituksen lisäksi aluevarauksiin, jolloin asemakaavojen kaikkia nykyisiä puistoja ei esitetä osayleiskaavassa.

Yhdyskuntarakenteen laajentuessa valtatie 25 eteläpuolelle Vantaanjoen rantavyöhykkeet varataan virkistykseen maakuntakaavan mukaisesti. Palojoen rantavyöhykkeet on osoitettu virkistysalueiksi Kaltevantien eteläpuolella. Eteläinen keskuspuisto muodostuu Vantaanjoelta Lautakaton-

mäen, Palojoen kautta, päärata alittaen, Juvan-
suolle.

Yhdyskuntarakenteen sisällä on asemakaavoitta-
mattomilla alueilla täsmennetty rakentamisen ja
vapaa-alueiden suhteita Sonninmäellä ja Tehtaan-
suolla.

Kunnallistekniikan puistoyksikön laatimassa Hy-
vinkään viheralueohjelmassa 2011-2020, joka on
ensimmäinen laatuaan, tarkastellaan viheraluever-
koston kehittämistarpeita pitkällä aikajänteellä.
Viheralueohjelmassa on esitetty mm. asemakaa-
voitettujen puistojen, aukoiden, liikuntapaikkojen
ja liikenneviheralueiden kehittämissuunnitelma.
Suunnitelma-alue ei koske nykyisten ja suunnitel-
tujen seudullisten väylien ja Vantaanjoen rajaaman
alueen ulkopuolisia alueita.

Viheralueohjelman virkistysaluejärjestelmä käsittää
keskuspuistot, kaupunkipuistot, asuinaluepuistot ja
lähipuistot sekä viherkäytäviä.

Osayleiskaavan virkistysalueverkko sekä maa- ja
metsätalousalueet on liitteenä 11.

Keskuspuistot ovat laajoja ulkoiluun ja harrastus-
toimintaan soveltuvia puistoja, joilla on myös erilai-
sia ekologisia tavoitteita ja ne liitetään toisiinsa
viherväylillä. Sveitsipuisto on luonnonsuojelualue-
etta ja edustaa harjuluontoa kuten myös Sonnin-
mäki. Tehtaan- ja suoluontoa ja Hyvin-
käänkylän maisema-alue peltoluontoa. Eteläinen
keskuspuisto muodostuu Vantaanjoelta ja Laut-
akatonmäeltä Palojoen ja pääradan poikki Juvan-
suolle.

Kaupunkipuistot ovat hoitotasoltaan korkealaatui-
sia, useimmiten keskustassa sijaitsevia, nähtä-
vyyksiä, mutta niihin voi kuulua myös toiminnallisia
osia. Historiallisia kaupunkipuistoja ovat Aseman-
puisto, Rautatiemuseonpuisto, Surujenpuisto, He-
lene Schjerfbeck –puistikko, Parantolanpuisto ja
Kirkkopuisto sekä Villatehtaan tehdaspuisto. Edus-
tuspustoja ovat Kirjastoaukio, Jussinmäki, Donne-
rinpuisto, Kankurinpuisto ja Parsijanpuisto sekä
Hämeensillan puistikko. Toimintapuistot ovat kor-
keatasoisia liikunnallisia puistoja. Näitä ovat Kau-
punkisillanpuisto ja Urheilupuisto.

Osayleiskaavaehdotuksessa esitetään virkis-
tysalueverkosto yleistetysti. Kaupunkipuistoista
vain laaja-alaisimmat ja merkittävimmät on esitetty
keskustaajaman osayleiskaavaehdotuksessa
(Asemanpuisto, Parantolanpuisto-Kirkkopuisto,
Kaupunkisillanpuisto ja Urheilupuisto).

Asuinaluepuistoja ei ole pääsääntöisesti esitetty
kaavakartalla, vaan ne sisältyvät asuinaluevarauk-
siin. Seuraavat puistot on esitetty osayleiskaavas-
sa. Ne ovat asuinaluepuistoja ja samalla liikunta-
paikkoja tai virkistysalueverkon osia: Ilmarisen

puistot, Viertolanpuisto, Mustanmännistönpuisto,
Kruunun- ja Kruununmaanpuisto, Martinniitty, Mar-
tin urheilu- ja Martin ulkoilupuisto sekä Rakoval-
keanpuisto.

Lähipuistot ovat pienialaisia joko rakennettuja tai
luonnonvaraisia puistoalueita, joissa on usein eri-
laisia toimintoja kuten korttelileikkipaikka tai oles-
kelualue. Ulkoilupuistot ovat pääasiassa laaja-
alaisia luonnonvaraisia puistoja, joihin voidaan
sijoittaa korttelileikkipaikkoja tai muita toimintoja.
Ulkoilupuistoon sijoittuu usein puistoväylä, ulkoilu-
reitti tai muu pienimuotoinen kulkureitti. Lähi- ja
ulkoilupuistoja on noin 180.

Viheralueille sijoituvia toimintoja kuten leikkipaikat,
pelikentät, ulkoilureitit, koirapuistot, matonpesupaik-
at, palstaviljelyalueet, uimarannat ja muut erilaiset
liikuntapaikat on esitetty viheralueohjelmassa.

Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU)

Alue varataan urheilu- ja virkistyspalveluita varten.
Alueelle saa sijoittaa urheilua ja virkistystä palve-
levia rakennuksia, rakennelmia, kenttiä ja suori-
tuspaiikkoja.

Liikuntakeskukset, urheilukentät ja pääulkoilureitit
on esitetty osayleiskaavakartalla. Asemakaavoite-
tuilla alueilla merkittävin muutos on Hämeenlinnan-
tien varrella osan Härkävehmaansuon alueesta
varaaminen urheilu- ja virkistyspalvelujen palvelu-
jen alueeksi.

Sveitsin (Kulomäki) hiihtokeskusta ja golfkeskusta
kehitetään monipuolisena urheilu- ja virkistyspalve-
lujen keskuksena, josta on turvalliset ulkoilureitit
tyhteydet eri suuntiin (Usmi, Sveitsipuisto, Erky-
lä, Riihimäki).

Osayleiskaavakartalla esitettyjä liikuntapaikka-
alueita (VU) ja niihin liittyviä julkisten palvelujen
alueita (PY) ovat:

Keskuspuistoihin liittyvät liikuntakeskukset

- Sveitsi/ Kulomäki hiihtokeskus ja golfkeskus,
kehitetään monipuolisena urheilu- ja virkistys-
keskuksena. Golfkenttien nykyinen alue on
esitetty kaavakartalla. Kulomäen maa-
aineksen otto jatkuu vielä nykyisen ottoluvan
mukaan, mutta oton päätyttyä alue maisemoi-
daan ja alue tulee virkistyskäyttöön Sveitsin-
puiston jatkoksi. Vaiveronkadun länsipuolella
oleva julkisten palvelujen varaus (PY), joka on
voimassa olevassa asemakaavassa telttailu- ja
leirintäaluetta, varataan Sveitsin keskuspuiston
kehittämiseen.
- Perttulan urheilupuisto; jääliikuntakeskus (PY)
- Sveitsinrinteen kenttä
- (Sveitsipuisto on pääosin luonnonsuojelualue-
etta, mutta alueella on ulkoilureittejä)
- Sveitsin uintikeskus (PY)

- Hämeenlinnantien varrella Sveitsin koiraharastusalue, jossa on mm. vinttikoirarata (asemakaavoitettu)
- Hämeenlinnantien ja Sveitsinpuiston väliselle alueelle on varattu vyöhyke urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi.
- Tehtaansuo: Kankurin liikuntapuisto; jalkapallo, lähiliikunta, koululiikunta
- Liikuntakeskus Torikadun varrella (PY)
- Sonnimäen itäosa (VU); osa hyvinkääläistä liikuntaverkostoa, lähiliikunta

Toimintapuisto keskustassa:

- Urheilupuisto; mm. yleisurheilun, jalkapallon, pesäpallon ja tenniksen ns. huippusuorituspaikat, koululiikunta

Muita liikuntapaikkoja (VU)

- Kaupunkisillanpuisto, maauimala
- Martin urheilupuisto
- Viertolanpuisto
- Perttulan nurmet
- Ilmarisen kentät
- Hakalan urheilupuisto

Julkisten palvelujen alueina (PY) on esitetty seuraavat liikuntapaikat:

- jääliikuntakeskus
- Torikadun liikuntahalli
- Sveitsin uimala
- Vehkojan tenniskeskus

Hevosurheilukeskus (VU-1)

Alue varataan hevosurheilutoimintaa varten. Alueelle saa sijoittaa hevosten pitämistä palvelevia rakennuksia, rakennelmia ja suorituspaikkoja.

Hyypärän hevosurheilukeskuksen asemakaava on hyväksytty 2009. Asemakaava mahdollistaa uusien tallien ja maneesien rakentamisen sekä muiden hevosurheiluun liittyvien palvelujen, kuten hevossairaalan laajentamisen.

3.12 ULKOILUREITIT

Osayleiskaavan alueella ohjeellisia ulkoilureittejä (pääulkoilureitti) on esitetty virkistysalueille sekä maa- ja metsätalousalueille muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Merkinnällä osoitetaan keskuspuistoja yhdistävät ulkoilureitit ja keskustaajaman yhdistäminen ulkopuolisiin seudullisiin ulkoilureitteihin ja niiden toteuttamiseksi kaupunki laatii yleissuunnitelman. Asemakaavoitetuilla alueilla ulkoilureitit sisältyvät asuntoalumerkintään. Ulkoilureitti risteää pääliikenneväylät eri tasossa.

Maakuntakaavassa ulkoilureittejä on osoitettu Hyvinkään keskustaajamasta seuraaviin suuntiin:

- Ahdenkallio-Ridasjärvi-Hausjärvi-Mäntsälä
- Kaukas-Kellokoski
- Kalteva-Jokela
- Jätinlukot-Rajamäki

- Sveitsin portaali- Kytäjä
- Hyypärä-Usmi
- Hyypärä-Kypärä-Riihimäki

Ulkoilureittien käyttömuotoja ovat pyöräily, maastopyöräily, jalankulku, patikointi, juoksu, hiihto ja hiihto koiran kanssa.

Ratsastusta ja moottorikelkkailua varten tarpeellisia reittejä ei ole esitetty. Hyypärän hevosurheilukeskuksesta lähtevät nykyiset ratsastusreitit suuntautuvat pääasiassa pohjoiseen Vantaanjoen ja moottoritien välissä sekä Hyypärätien suuntaan Usmiin. Näiden reittien jatkamista suunnitellaan.

Valtakunnallinen pyöräilyreitti Helsinki-Vaasa kulkee pääasiassa yleisten teiden ja katujen yhteydessä keskustan läpi Jokelantieltä Pohjoiselle yhdystielle. Seudullisia keskustaajaman alueella sijaitsevia pyöräilyreittejä on useita ja nekin ovat katujen yhteydessä.

Seitsemän veljeksien vaellusreitti kiertää Nurmijärveltä Usmiin kautta Sveitsinpuistoon, jossa se on kaavakarttaan merkitty ohjeellisella ulkoilureitti-merkinnällä.

Vantaanjoen ohella Palojoen rantavyöhykkeet esitetään virkistyskäyttöön ja niiden varsille on esitetty ulkoilureitit.

3.13 LUONTO

Hyvinkään ympäristön tilan katsaus on valmistunut vuoden 2010 lopulla. Raportissa on esitetty mm. seuraavat aiheet:

- jääkauden muokkaamat luonnon erityispiirteet
- Sveitsinpuiston ja –harjun alue
- arvokkaat kallio- ja moreenimuodostelmat
- kasvillisuus
- linnusto
- muu eläimistö
- joet
- lähteet ja lähteiköt
- purot
- pohjavedet
- maaperän pilaantuminen
- ilmanlaatu ja ilmapäästöt
- ilmastonmuutos ja kasvihuonekaasut
- tie- ja katumelu
- raideliikenne- ja lentomelu
- teollisuuden melu
- hiljaiset alueet
- jätevedet

Osayleiskaavan pääkartalla on osoitettu merkittävimmät kaavallisia suojelu- tms. toimenpiteitä edellyttävät luontokohteet, joista on esitetty tarkemmat tiedot liitteessä 12.

Osayleiskaavakartassa luontokohteita on merkitty kahdella tavalla:

- Luonnonsuojelualueina on merkitty kolme kohdetta: Ävikin harju, johon sisältyy Hevosmäellä osa historiallista Helsinki-Hämeenlinna maantietä ja entinen Hyvinkääjärvi, Sveitsipuiston luonnonsuojelualue sekä Sahanmäen lähteikkö lentokentän luoteispuolella.
- Kohdemerkinnöillä on osoitettu yli 50 kohdetta.

Liitteenä 12 olevassa arvokkaat luontokohteet kartassa on osoitettu edellä mainittujen lisäksi kaavakartan luonnonsuojelualueiden sisälle jääviä kohteita.

Kaavakartassa kohdemerkinnöillä osoitettujen arvokkaiden luontokohteiden laajuus vaihtelee, mutta osayleiskaavan esitysmittakaavasta johtuen aluerajauksia ei ole voitu osoittaa tarkasti. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaavamääräyksessä on maininta yksityiskohtaisen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä kohteen rajauksen tarkistamisesta sekä suojelun toteuttamistapojen selvittämisestä siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan.

Pohjavesien suojelemiseksi määrätään:

Alue on yhdyskuntien veden hankinnalle tärkeää pohjavesialuetta. Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjavesien suojelemiseen. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saavat rajoittaa ympäristönsuojelulain 8 §:n pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain 3 luvun säädökset hankkeiden luvanvaraisuudesta.

Alueelle ei saa sijoittaa laitoksia tai toimintoja, joissa käsitellään tai varastoidaan pohjavedelle vaarallisia aineita. Alueella on kielletty pohjaveden kannalta haitallisten kemikaalien ja jätteiden laitos- tai ammattimainen käsittely ja varastointi.

Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai suoja-altaaseen, jonka tilavuus vastaa vähintään varastoitavan öljyn enimmäismäärää.

Rakentaminen, ojitukset ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen. Rakentamisen seurauksena ei saa aiheuttaa haitallista pohjaveden purkautumista.

Asemakaavassa tulee tutkia mahdollisuutta sade- ja sulamisvesien johtamiseen katoilta ja muilta siisteiltä alueilta selkeytys- ja imeytysalueille. Asemakaavassa on annettava pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi tarpeelliset määräykset.

Suositus: Lämmitysmuodoksi suositellaan muuta kuin öljykeskuslämmitystä tai pohjavettä vaarantavaa maalämpöjärjestelmää.

Suunnittelualueella ei ole Natura-alueita. Suunnittelualueen eteläpuolella Vantaanjoen Nukarinkoskesta etelään on muodostettu pääuoman vesialueen käsittävä Natura 2000 -alue. Alueen valintaperusteena verkostoon on joessa esiintyvä simpukkalaji.

Yli-Jurvan yleissuunnitelman (Metsäkalteva) ja Kravunarkunmäen asemakaavoituksen pohjaksi on vuonna 2005 tehty luontoinventointi noin 500 ha alueelle (Hyvinkään kaupunki. Yli-Jurvan kaava-hanke. Luontoselvitys. Luontotieto Keiron Oy 17.10.2005).

Hyvinkään keskustaajaman laajentumisalueiden luontoselvitys kattaa eteläisiä alueita yli 1000 hehtaaria (Enviro. Pekka Routasuo. Lokakuu 2007).

Luontoselvitykset on tehty Hähkäsuolle (70 ha) Palopurolle (694 ha), Hangon ratapihalle (25 ha) ja Tehtaansuon tulevalle asuinalueelle (10 ha) (Luontotieto Keiron Oy. Anu Luoto. 14.10.2009).

Hyvinkään kaupungin ja Hyvinkään Veden toimeksiannosta on tehty pohjavesiselvitys. Selvitysalue sijoittuu osittain Hyvinkäänkylän ja Nopon pohjavesialueille (Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavan rakennesuunnitelma. Pohjavesiselvitykset. Pöyry Environment Oy 2.12.2009).

Keijo Savola on tehnyt selvityksen Koivumäen alueen (Vantaanjoen ja Tervämäentien välinen alue) luontoarvoista 11.6.2010.

Muita aiemmin tehtyjä luontoselvityksiä ovat mm.:

- Arvokkaat kasvillisuus- ja kasvistokohteet sekä uhanalaiset ja harvinaiset kasvit. Vuorinen 1999.
- Hyvinkään liito-oravien elinalueita koskevat selvitykset vuosilta 2003-2006.
- Vantaanjoki ja Keravanjoki Hyvinkäällä. Kasvillisuus-, maisema-, luontokohde- ja suoja- vyöhykeselvitys. Ympäristötutkimus Oy Metsätähti 1992.
- Pohjavesialueiden kuntakansio 29.12.1992.
- Hyvinkään pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitys kv 28.1.2008 § 6.
- Hyvinkään pintavesien seurantaohjelma, Selvitys kunnan pintavesistä ja lähteistä, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry, julkaisu 54/2005.
- Maaperän likaantumistiedot kohteittain (Matti-tietojärjestelmä).
- Painovoimamittaukset, Geologinen tutkimuslaitos 2002 alkaen.

Hyvinkään arvokkaat luontokohteet (Leena Vilka. Ympäristönsuojelulautakunta. Hyvinkään Ympäristönsuojeluyhdistys 1988) täydentää ja systematisoi aiemmissa eläin- ja kasvilajiselvityksissä kerättyä aineistoa ja esittää selkeitä luonnonsuojellisia rajauksia.

Rakentamisen vaikutuksia maakunnalliseen ja paikalliseen ekologiseen verkostoon on selvitetty osayleiskaavaluonnoksen maankäytön toteutuessa erityisesti eteläisissä kaupunginosissa. Selvityksen perusteella maankäyttöä on tarkistettu Metsäkalte-

van ja Palopuron reservialueen välisellä vyöhykkeellä sekä Vantaanjoen varrella (Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavan eteläosien ekologinen verkosto. Sito Oy. 11.2.2011). Selvitys tarkentaa Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan selvitystä Laajat yhtenäiset metsäalueet ekologisen verkoston osana, joka on Uudenmaanliiton julkaisu E 87-2007.

Ekologinen verkosto on esitetty liitteessä 13.

3.14 YMPÄRISTÖHÄIRIÖT

Seuraavat Hyvinkäätä koskevat tiedot on esitetty Hyvinkään ympäristön tilan katsauksessa, ellei toisin mainita (Katsaus Hyvinkään ympäristön tilaan 2010. Hyvinkään kaupunki. Ympäristökeskus 2010).

Ilmanlaatu ja ilmapäästöt

Hyvinkään ilmanlaatua seurataan Hyvinkäällä vuosittain. Seurannan mukaan merkittävin päästölähde on autoliikenne, joka aiheuttaa valtaosan typenoksidien, hiilimonoksidin ja haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöistä. Suurimmat liikenteen päästöt aiheutuvat vilkkaimpien teiden eli keskustan pääkatujen ja moottoritien liikenteestä.

Väestönkasvusta johtuva henkilöautoliikenteen määrän kasvu, keskustan reuna-alueille sijoittuvan voimakkaimman kasvun aiheuttama kulutusosuuden kasvu sekä keskimääräisten matkanpituuksien kasvu kasvattavat liikennesuoritetta ennusteessa noin 37 %. Laskelma ei sisällä läpikululiikenteen suoritteen kasvua. Moottori- ja ajoneuvoteknologian kehitys vähentävät merkittävästi liikenteestä aiheutuvia päästöjä.

Hiukkaspäästöistä suurin osa on peräisin Sahanmäen teollisuusalueella sijaitsevasta lasivillatehtaasta. Rikkidioksidia pääsee ilmaan pääasiassa kotitalouksien öljylämmityksestä. Hengitettävien hiukkasten pitoisuudet kohoavat keväällä ajoittain hyvin korkeiksi.

Bioindikaattoriseurannat on toteutettu viimeksi vuosina 2000, 2004 ja 2009. Jäkälähavaintojen perusteella ilman epäpuhtauksien kuormitustaso oli vuonna 2009 laskenut koko kaupungin alueella vuoteen 2004 verrattuna. Ilman epäpuhtauksien aiheuttama kuormitus keskusta-alueella vuonna 2009 oli kuitenkin melko voimakasta.

Ilmastonmuutos ja kasvihuonekaasut

Tarkistetut alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edistävät erityisesti ilmastonmuutoksen hillintää, jossa keskeinen rooli on liikenteen ja asumisen järjestelyillä. Yksityisautoilun tarvetta tulee vähentää parantamalla joukkoliikennettä. Tavoitteisiin on lisätty ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat alueidenkäytön velvoitteet. Ilmakehään jo päässeet ja

tulevaisuudessa pääsevät kasvihuonekaasut aiheuttavat sen, että ilmastonmuutosta ei voida enää torjua kokonaan. Tästä johtuen on ilmastonmuutokseen sopeutumisen käsite noussut keskeiseksi ilmastopolitiikan tavoitteeksi muutoksen hillinnän rinnalle.

Uudenmaan tuleva sopeutumistarve kohdistuu sekä ilmastonmuutoksen suoriin vaikutuksiin, kuten tulviin, rankkasateisiin, myrskyihin, hellejaksoihin ja muutoksiin luonnonympäristöissä että ilmastonmuutoksen välillisiin vaikutuksiin, joita aiheutuu ilmastonmuutoksen maailmanlaajuisten muutosten seurauksena. Näistä vaikutuksista merkittävimpiä tulevat olemaan vaikutukset maailmanlaajuiseen ruoka- ja vesitalouteen ja sitä kautta ihmisten elinmahdollisuuksiin ja pakolaisuuteen. Myös kansainvälisillä talous- ja energiakysymyksillä tulee olemaan vaikutusta Uudellamaalla.

Uudenmaan ilmastostrategia vuoteen 2020 kokoaa yhteen maakunnan keskeiset keinot ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Tavoitteet vuoteen 2020 ovat:

- Uudenmaan ilmasto-osaaminen on globaalisti kilpailukykyistä.
- Uusimaa on ekotehokkuuden edelläkävijä, jonka kasvihuonepäästöt vähenevät kansallisten tavoitteiden mukaisesti.
- Uudenmaan elinympäristöt ovat kestäviä ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuvia.

Tehtävillä toimilla edistetään ja tuetaan kestäviä ja ekotehokkaita energiantuotantomuotoja ja sellaisia yhdyskuntarakenteita, missä ekotehokasta energiankulutusta ja liikkumista on mahdollisimman helppo toteuttaa. Keskeiset keinot koskevat ekotehokasta maankäyttöä ja liikkumista:

- Tiivistetään ja täydennetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta siten, että asuminen, työpaikat ja palvelut lomittuvat eheäksi kokonaisuudeksi, julkisen liikenteen käyttö on tehokasta ja liikkuminen pyörällä ja kävellen on houkuttelevaa.
- Edellytetään uusien alueiden ja toimintojen suunnittelussa liikkumistarpeiden minimointia.
- Edistetään ja tuetaan kävelyä ja pyöräilyä päivittäisinä liikkumismuotoina.
- Tuetaan raideliikenteen toimintaedellytyksiä ja tehostetaan raideverkoston kattavuutta.
- Tehostetaan ja tuetaan muun joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä.
- Parannetaan liityntäpysäköinnin käyttömahdollisuuksia.
- Edistetään ja tuetaan sellaista maankäytön suunnittelua, joka mahdollistaa ekotehokkaiden ja vähäpäästöisten energialähteiden ja energiantuotantomenetelmien kehittämisen ja käyttöönoton

Ilmastonmuutoksen huomioiminen kaavoituksessa –tutkimushankkeessa esitetään, että yhdyskuntien

suunnitteluperiaatteita tulisi kehittää niin, että samaan aikaan voidaan ottaa huomioon sekä ilmastomuutoksen hillitsemiseen että sopeutumiseen liittyvät tavoitteet (Ilmastomuutoksen huomioiminen kaavoituksessa – tapauskohtaisia tarkasteluja. Irmeli Wahlgren, Kimmo Kuismanen, Lasse Makkonen. VTT 2008). Raportissa esitetään kymmenen sääntöä kaavoittajalle:

- Selvitä paikalliset ilmasto-olosuhteet ja niiden muutosennusteet, erityisesti ääri-ilmiöiden osalta.
- Selvitä mahdolliset tulvavaara-alueet. Älä sijoita niille rakentamista, jos se ei ole turvallista ja järkevää. Selvitä myös turvalliset alimmat rakennuskorkeudet.
- Täydennä olevaa yhdyskuntarakennetta. Älä sijoita uusia alueita irralleen olevasta rakenteesta. Vältä uuden haja-asutuksen muodostamista.
- Suunnittele rakentamisalueet ja viheralueet ja viherverkostot samanaikaisesti.
- Muodosta hyvää mikroilmastoa ottamalla huomioon erityisesti tuulisuuden vaikutukset.
- Suunnittele ja varmista sadevesien ohjaus myös sademäärien lisääntyessä voimakkaasti. Vähennä pintavesien valumaa vesistöihin.
- Muodosta mieluummin rivi-, pienkerros- ja kerrostalojen yhdistelmiä sisältäviä kuin väljien suurten omakotitalojen alueita. Pyri suhteellisen tiiviiseen rakenteeseen. Edistä kauko- tai aluelämmitystä ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä.

Hyvinkään energia- ja ilmastostrategia 2009–2016 ja energiatehokkuusohjelma 2009–2013 koostuvat varsinaisesta Energia- ja ilmastostrategiasta, joka asettaa Hyvinkään kaupungin tasolla yleiset tavoitteet energiankäytön tehostamistoimenpiteille ja ilmastonsuojelulle. Tätä tarkentava Energiatehokkuusohjelma sisältää eri osapuolten käytännön toimenpiteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2013 asti. Tällöin on tarkoitus laatia uusi energiatehokkuusohjelma, joka kattaa energiatehokkuussopimuksen loppukauden vuoteen 2016 asti. Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa solmittu energiatehokkuussopimus 2008–2016 asettaa konkreettisen tavoitetason kaupungin energiankäytön tehostamistoimille (energiantehostamistoimien vaikutus - 9 % vuoden 2005 kulutuksesta).

Hyvinkään vuosittaiset kasvihuonekaasupäästöt on arvioitu vuosina 1990, 2003 ja 2006 hiilidioksidiekvivalenttitonneina (t CO₂ ekv), mikä kuvaa eri kasvihuonekaasujen yhteenlaskettua ilmastoa lämmittävää vaikutusta hiilidioksidiksi muutettuna. vuodesta 1990 vuoteen 2006 mennessä Hyvinkään päästöt olivat nousseet tasosta 330 000 tasolle 355 000 t CO₂ ekv vuodessa. Asukaskohtaiset päästöt olivat samassa ajassa hieman laskeutuneet ja olivat Uudenmaan keskiarvon alapuolella. Liikenteen päästöt ovat korkeat, koska kaupungin läpi kulkee suuria läpikulkuteitä. Hyvinkää on mu-

kana CO₂-raportin viikoittaisessa kasvihuonekaasuseurannassa (www.co2-raportti.fi).

Tie- ja katumelu

Yli 55 dB tiemelulle altistuu Hyvinkäällä noin 200 asukasta. Katuliikenteen melualueilla asuu noin 7000 asukasta. Melulle altistumista vähennetään rakentamalla meluaitoja. Uusilla asuinalueilla melusuojaus toteutetaan suojavyöhykkeiden ja meluvallien avulla. Rakennukset toimivat meluesteinä, jolloin yli 55 dB melutaso ei yleensä leviä asutuksen ensimmäisen talorivin ohitse.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on esitetty liikennemelun muutokset nykytilanteesta vuoteen 2030 mennessä. suurimmat nykyisten väylien lisäykset ovat 4 dB. Nämä kohteet ovat yleensä pienempiä katuja, joilla liikennemäärät ovat pieniä ja ennustetilanteen melutaso siten kohtuullinen.

Raideliikennemelu ja tärinä

Nykyisen raideliikenteen aiheuttamalla yli 55 dB melualueella asuu Hyvinkäällä noin 600 ihmistä ja yöaikaan, jolloin noudatetaan 50 dB ohjearvoa (uusilla alueilla 45 dB), melualueella asuu noin 1000 ihmistä.

Ennustetilanteessa (pääradan koko Kerava-Riihimäki rataosuus on neliraiteinen) melualueella asuu Hyvinkäällä noin 2000 ihmistä ja yöaikaan, jolloin noudatetaan 50 dB ohjearvoa (uusilla alueilla 45 dB), melualueella asuu noin 4400 ihmistä (Kerava-Riihimäki lisäraiteiden YVA. Ympäristövaikutusten arviointiselostus. Liikennevirasto. Sito Oy. Helsinki 2010).

Hangonratapihanalueen raideliikenteen tärinäselvityksessä (Hangonratapiha-alue, Hyvinkää. Raideliikennetärinäselvitys. Hyvinkään kaupunki. Promethor Oy 2011) on todettu tärinän kriittinen, merkittävä ja vähäinen vaikutusalue. Ratapihan pohjoispuolella tärinä ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä. Tarkentavia lisämittauksia suositellaan tapauskohtaisesti. Radan eteläpuolella lähimpänä rataa oleville alueille esitetään liikennetärinän vaimennusta.

Pääradan liikenne aiheuttaa tärinää Metsäkaltevan alueella. Kaavoitusta varten laaditun selvityksen mukaan tärinätaso alueen maaperässä on varsin alhainen, eikä nykyisiin rakennuksiin kohdistu junaliikenteestä merkittävää tärinää. Melu koetaan alueella häiritsevämpänä kuin tärinä (Yli-Jurvan alue. Hyvinkää. Junaliikenteen tärinäselvitys. Hyvinkään kaupunki. WSP Finland Oy. 2008).

Rautatiehen rajoittuvilla alueilla on ennen uudisrakentamista selvittävä raideliikenteen aiheuttama tärinä, joka tulee huomioida rakennussuunnittelun yhteydessä. Uusien asuinrakennusten suunnittelussa suositellaan värähtelyluokaksi C ja värähtelyn tunnusluvaksi $V_{W,95}$ alle 0,30 mm/s ja runkome-lutason raja-arvoksi L_{prm} 35 dB.

Lentomelu

Nummenmäen osayleiskaavan suunnittelutyössä ja asemakaavassa on lentomelusta laadittu erillinen selvitys (Ympäristömeluselvitys. Hyvinkään lentokenttä. Kari Pesonen. 29.12.2005).

Lentoliikenteen alueen käytöstä on määrätty siten, että toiminnasta ei saa aiheutua asuntoalueelle valtioneuvoston päätöksen mukaisten melun ohjearvojen ylitystä. Lentomelualue, jonka keskiäänitaso, LAeq, 07-22 h, kesäajan keskimääräiselle päiväajan lentotoiminnalle on 45-55 dBA. Lentomelun päiväaikainen keskiäänitaso 45 dBA ulottuu Nummenmäen osayleiskaava-alueen ulkopuolelle ja myös Hausjärven kunnan puolelle.

Alueen asemakaava tulee laatia siten, että lentomelusta tulevia mahdollisia haittoja voidaan rajoittaa erityisesti ulko-oleskelutiloille.

Moottoriurheilukeskus

Moottoriurheilukeskuksen toimintojen aiheuttamia melutasoja on selvitetty Nummenmäen osayleiskaavatyön yhteydessä (Hyvinkään moottoriurheilukeskuksen ympäristömeluselvitys ja meluntorjunnan yleissuunnitelma. WSP Finland Oy 2007).

Moottoriradoilla harrastetuista lajeista jokamiesajot ovat meluisin laji. Laskennallisesti ilman meluntorjuntarakenteita jokamiesajoista aiheutuva 60 dB maksimiäänitaso voi levitä noin 900-1000 m etäisyydelle radasta ja 55 dB maksimiäänitaso voi levitä noin 1200-1500 m etäisyydelle radasta. Koska Hyvinkään moottoriurheilukeskuksessa on toteutettu joitakin meluntorjuntatoimenpiteitä, voivat moottoriurheiluradan aiheuttamat melualueet jäädä edellä mainittuja pienemmiksi.

Selvityksessä on etsitty optimaalisia ratkaisuja ympäristömelutason vaimentamiseksi. Melusuojaus tapahtuu mm. meluvälillä moottoriradalla ja suojaviheralueilla, jotka on otettu huomioon Nummenmäen osayleiskaavassa.

Maaperän pilaantuminen

Mahdollisesti pilaantuneina maa-alueina on osoitettu ne tiedossa olevat alueet, joilla maaperään on voinut päästä haitallisia aineita alueen nykyisestä tai aikaisemmasta toiminnasta.

Alueita, joiden maaperä on puhdistettu viranomaisen asettamien tavoitteiden mukaisesti tai maaperä on tutkimusten perusteella todettu pilaantumattomaksi, ei ole osayleiskaavassa osoitettu mahdollisesti pilaantuneiksi.

Tietolähteenä on käytetty Uudenmaan ELY-keskuksen ylläpitämää maaperän tilan tietojärjestelmää, Matti-rekisteriä.

Pohjavesialueet ja mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet on esitetty liitteessä 14, (pohjavesimääräys ks. 3.13).

Vantaanjoen tulviminen

Uudenmaan ympäristökeskus on 13.4.2007 antanut lausunnon Hyvinkään kaupungille Vantaanjoen tulvimisesta ja alimmista suositeltavista rakennuskorkeuksista. Alin suositeltava rakennuskorkeus tarkoittaa sitä korkeustasoa, jolle tulvavesi voi nousta ilman, että se vahingoittaa rakenteita. Suosituskorkeutta määritettäessä on otettu huomioon kesällä 2004 sattuneen tulvan aikana tehdyt havainnot ja arviot.

Määrittämisalueiden alimmat rakennuskorkeudet ovat:

- Vakkuri	N ₆₀₊ 81,70 m
- Kytäjätien silta	N ₆₀₊ 81,50 m
- Ävik	N ₆₀₊ 80,80 m
- Ovaskantien silta	N ₆₀₊ 80,70 m
- Hangonväylän silta	N ₆₀₊ 80,30 m
- Kaltevantien silta	N ₆₀₊ 80,00 m
- Kaltevan jv-puhdistamo	N ₆₀₊ 79,80 m

Alimman rakennuskorkeuden alittava osa on esitetty osayleiskaavassa virkistysalueena.

3.15 ARVOKKAAT KULTTUURIYMPÄRISTÖT

Kulttuuriympäristö on kehittynyt ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen tuloksena. Siihen kuuluvat maisema, rakennettu ympäristö ja kiinteät muinaisjäännökset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon maakuntakaava sekä rakennetun ympäristön ja maiseman vaaliminen.

Vireillä olevan maakuntakaavan tarkistamistyön yhteydessä Uudenmaan liitto selvittää maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita. Työ on luonnosvaiheessa.

Voimassa olevan maakuntakaavan (vahvistettu 8.11.2008) kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä alueita, teitä tai kohteita ovat keskustajaaman osayleiskaava-alueella (numero viittaa maakuntakaavan liitteen 25 kohteisiin: Uudenmaan liiton inventoinnin mukaiset kulttuuriympäristöt):

- Hyvinkäänkylän kulttuurimaisema (5)
- Rautatiemuseon alue (6)
- Hyvinkään vanha liikekeskusta (7)
- Hyvinkään asemanseutu (8)
- Aseman koulu (8.1)
- Vaiveronkadun promenadi ja Hyvinkään Sveitsi (9)
- Sveitsin uimala ja Sveitsinrinteen yhteiskoulu (Sveitsin lukio) (9.1)
- Siltakadun ympäristö (10)
- Hyvinkään parantola (11)
- Parantolan kerrostaloalue (11.1)
- Pohjoispuiston koulu (11.2)

- Hämeenkadun liike- ja hallintorakennukset (12)
- Hyvinkään uusi kirkko (12.1)
- Hyvinkään villatehtaan alue ja Port Arthurin työväenasuntoalue (13)
- Hyvinkään konepaja ja ympäröivät asuntoalueet (14)
- Mustanmännistönkadun asutus (15)
- Vantaankadun pientaloalue (16)
- Viertolan pientaloalue (18)
- Kruununpuisto (19)

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY (Museovirasto 2009) on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittama inventointi, joka korvaa vuoden 1993 inventoinnin. Hyvinkään valtakunnallisesti arvokkaita kohteita ovat:

- Hyvinkään kirkko ja seurakuntakeskus
- Hyvinkään rautatieasemat (Hangonradan, Hyvinkäänkadun, Siltakadun, Meriluodon sillan, pääradan ja Uudenmaankadun rajaama alue, mukaan lukien Säästöpankin talo)
- Hyvinkään villatehdas (Torikadun, Kutomokadun, Keskikadun ja Kankurinkadun rajaama alue)
- Kytäjän kirkko, joka ei sijaitse suunnittelualueella.

Hyvinkään keskustajaman osayleiskaava-alueella sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on esitetty kohdemerkinnöin (sr) kaavakartalla ja alueina liitteessä 15.

Hyvinkään rautatieasemien alueeseen sisältyvä rakennussuojelulla suojeltu Siltakadun huoltoasemarakennus, joka on merkitty osayleiskaavakarttaan suojelukohdemerkinnällä (srs).

Osayleiskaavakartalla ja liitteessä 16 on esitetty kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokkaat alueet, joihin sisältyvät valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Alueen arvokkaat piirteet tulee säilyttää asemakaavoituksella tai muilla toimenpiteillä.

Aluerajauksia on tarkistettu seuraavilla alueilla (numero viittaa maakuntakaavan liitteen 25 kohteisiin: Uudenmaan liiton inventoinnin mukaiset kulttuuriympäristöt):

- Hyvinkäänkylän kulttuurimaisema (5)
- Hyvinkään vanha liikekeskusta (7)
- Vaiveronkadun promenadi ja Hyvinkään Sveitsi (9)
- Siltakadun ympäristö (10)
- Parantolan kerrostaloalue (11.1)
- Hämeenkadun liike- ja hallintorakennukset (12)
- Hyvinkään villatehtaan alue (13)
- Hyvinkään konepaja ja ympäröivät asuntoalueet (14)
- Mustanmännistönkadun asutus (15)

- Viertolan pientaloalue (18)

Seuraavat alueet eivät sisälly osayleiskaavaehdotukseen:

- Pohjoispuiston koulu (11.2)
- Vantaankadun pientaloalue (16)
- Viertolan pientaloalue (18)

Uusia maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä (kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokkaat alueet) ovat:

- Maatalousopiston alue ja Ävikin kuurojenkodin alue
- Hiiltomon teollisuusalue (Helsingin Verkatehdas, Tuottajain Mylly ja Koneen hissitorni)
- Urheilupuisto ja Hämeenkadun koulu
- Hämeenkadun asutus (pääkadun varsi) sekä Konepajan alueen ja Mustanmännistön asutus

Kulttuuriympäristön suojelemiseksi määrätään, että rakennus- ja aluekohteiden säilyttämiseksi on laadittava tarpeelliset rakentamishojeet ja ympäristöhoitosuunnitelmat.

Hyvinkään kaupungin kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa (kaupunginvaltuusto hyväksynyt 26.1.2000) on määritelty ne kohteet, joiden osalta toteutetaan maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämiä kaavallisia suojelutoimenpiteitä. Kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden kohteiden luettelo (KUKOLU) on toiminut lähtökohdaksi merkittäessä säilytettäväksi tarkoitettuja alueita ja erilliskohteita keskustajaman osayleiskaavakarttaan (Hyvinkään yleiskaava 1990. Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 26.8.1992. Lääninhallitus vahvistanut 17.12.1993).

Hyvinkään kaupungin kaavoituksen toimesta Kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmaa tarkistetaan ja täydennetään 1970-1990 rakennettujen kohteiden osalta. Työn valmistuttua se asetetaan julkisesti nähtäville. Hyvinkään kaupungin rakennusjärjestyksessä määrätään, että erityistä huomiota on kiinnitettävä rakennusten sijoittamiseen ympäristöön, maisemaan ja alueen rakennuskantaan niin, että kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot säilyvät. Alueella olevaa rakennuskantaa ja pihapiirejä tulee säilyttää ja korjata perinteitä vaalien. Rakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja korostetusti huomioiden. Historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaita rakennuksia ei tule purkaa ilman pakottavaa syytä. Maisemallisesti tärkeitä ja arvokkaita kohteita, metsäsaarekkeita tai puita tulee säilyttää (3 §). Kaupungin hyväksymässä kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa on määritelty olennaisimmat rakennetun ympäristön kulttuurihistorialliset alueet ja kohteet. Suunnitelmassa annettuja suosituksia säilytettävistä kohteista ja rakennustavoista, jotka tähtäävät kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämiseen, on mikäli mahdollista noudatettava (10 §).

Osayleiskaava-alueella on kaksi muinaismuistolain rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännettä, jotka on merkitty osayleiskaavakarttaan suojelukohdemerkinnällä (sm), muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännettö. Pumpaamo 3 sijaitsee Vantaanjoen varrella maisemallisesti arvokkaalla peltoalueella. Tanssikallion esihistoriallinen kiviröykkiö sijaitsee virkistysalueella. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä museovirastoon lausuntoa varten.

3.16 ERITYISALUEET (EH, EN, EM, ET, EO, EJ)

Merkinnällä osoitetaan sellaisille toiminnoille varattavia alueita, joiden käyttö muihin tarkoituksiin on rajoitettu ja joille yleisöllä ei ole vapaata pääsyä. Erityisalueet osoitetaan eri käyttötarkoituksiin seuraavasti:

Hautausmaa-alue (EH)

Hyvinkään neljästä hautausmaasta suunnittelualueella ovat Puolimatkan hautausmaa ja Rautatieäisten hautausmaa.

Energiahuollon alue (EN)

Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamoita varten varattuja alueita.

Hyvinkään kaupungin omistama Hyvinkään Lämpövoima Oy ostaa suurimman osan toimittamastaan kaukolämmöstä ja loppuosa tuotetaan omissa lämpökeskuksissa pääasiassa Sahanmäessä. Muut lämpökeskukset sijaitsevat Suokadulla, Veikkarissa, Kallionopossa sekä Hakakalliolla.

Kaukolämmön osuus Hyvinkään kokonaisenergiankulutuksesta on noin kolmannes. Hyvinkäällä kaukolämmön piirissä on yli 35 000 asukasta, noin 85 % keskustaajaman asukkaista.

Moottorirata-alue (EM)

Hyvinkään moottoriturheilukeskus (Vauhtipuisto) sijaitsee Hikiäntien (mt 290) varrella noin neljä kilometriä Hyvinkään keskustasta koilliseen. Moottoriturheilukeskuksessa toimivat motocross-, speedway-, rallicross- ja jokamiesluokka, karting- ja pienautoradat. Moottoriturheilukeskus ulottuu Hausjärven kunnan puolelle pohjoisessa ja lännessä.

Moottoriturheilukeskuksen toimintojen aiheuttamia melutasoja on selvitetty Nummenmäen osayleiskaavatyön yhteydessä, ks. kohta 3.14 (Hyvinkään moottoriturheilukeskuksen ympäristömeluselvitys ja meluntorjunnan yleissuunnitelma. WSP Finland Oy 2007).

Yhdyskuntateknisen huollon alue (ET)

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia laitoksia kuten voimaloita, vedenotto- moita, vedenpuhdistamoita ja niihin liittyviä jäteidenkäsittelylaitoksia varten varattavia alueita.

Jäteveden puhdistamo sijoittuu Vantaanjoen varteen suunnittelualueen eteläosaan.

Maa-ainesten ottoalue, joka ottamisen päätyttyä asemakaavoitetaan urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (EO/VU)

Merkinnällä on osoitettu Kulomäen soranottoalue. Alueen käytöstä määrätään ympäristöluvassa, johon liittyy myös viereinen maankaatopaikka. Määräyksessä tarkoitettuna jälkikäyttönä on esitetty urheilu- ja virkistyspalvelut. Tulevaisuudessa alueelle tarvittavasta rakentamisesta määrätään asemakaavalla.

Jätteenkäsittelyalue, joka toiminnan päätyttyä asemakaavoitetaan urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (EJ/VU)

Kulomäen alueen maankaatopaikalle otetaan vastaan maisemointitarkoituksessa puhdasta, rakennustoiminnasta ylijäänyttä maa- ja kiviainesta sekä välivarastoidaan ja murskataan louhetta ja hyötykäyttöön menevää asfalttia. Määräyksessä tarkoitettuna jälkikäyttönä on esitetty urheilu- ja virkistyspalvelut. Tulevaisuudessa alueelle tarvittavasta rakentamisesta määrätään asemakaavalla.

3.17 TEKNINEN HUOLLON VERKOT

Vesi- ja viemäriverkko on esitetty liitteessä 17.

Kaukolämpö- ja maakaasuverkko on esitetty liitteessä 18.

Metsäkaltevan läpi koillis-lounaissuunnassa Fortumin muuntoasemalta kulkee pohjoisimpana 400 kV:n Kopula-Hyvinkää voimalinja ja tämän eteläpuolella kaakkoon kääntyvä, kolme voimalinjaa käsittävä johtoalue. Voimalinjan siirtämisestä Metsäkaltevan kohdalla samaan yhteisjohtokäytävään muiden voimalinjojen kanssa on Fingridin toimesta laadittu erilaisia vaihtoehtoja ja arvioitu niiden ympäristövaikutuksia (YVA-selostus, 2007). Hyvinkään kaupunki on tehnyt päätöksen voimajohtolinjan siirtämisestä. Voimalinjan siirtäminen helpottaa mm. Metsäkaltevan alueen maankäyttöä ja vaikuttaa positiivisesti alueen viihtyisyyteen sekä imagoon.

3.18 MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISET ALUEET SEKÄ MAATALOUSALUEET

Osayleiskaavan virkistysalueverkko sekä maa- ja metsätalousalueet on liitteenä 11.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)

Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen.

Osayleiskaavakartalla maa- ja metsätalousvaltaisia alueita on esitetty:

- Kaltevan jätevedenpuhdistamon ympäristössä ja Kaltevantien varrella
- Riihimäen kaupungin rajaa vasten Hähkäsuola
- moottoriurheilukeskuksen itäpuolella

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)

Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Alueen käytön suunnittelussa on hyvän maa- ja metsätaloukseen säilyttämisen lisäksi kiinnitettävä huomiota ulkoilumahdollisuuksia parantavien ja ulkoilusta aiheutuvia haittoja vähentävien ulkoilupolkujen ja -reittien järjestelymahdollisuuksiin.

Osayleiskaavakartalla maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta, on esitetty:

- Haapasaarentien ja Juvansuon välisellä alueella

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY)

Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueen käytön suunnittelussa on hyvän maa- ja metsätaloukseen säilyttämisen lisäksi kiinnitettävä huomiota luonto- ja ympäristöarvoihin. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus MRL 43 § 2 mom, 128 §).

Osayleiskaavakartalla maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja, on esitetty:

- Hirvisuon, Kaunisnummen, Koivumäen ja Tervamäen alueille
- Vatvuorten ja Vantaanjoen varrelle
- Ridasjärventien itäpuolelle

Maatalousalue (MT)

Alue varataan maatalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Rakentamisen on sijainniltaan liityttävä olemassa oleviin tilakeskuksiin siten, että ranta-alueet ja pellot säilyvät vapaina rakentamiselta.

Osayleiskaavakartalla maatalousalueita on esitetty:

- Haapasaarentien eteläpuolelle
- Kirvunkylän alueelle
- Kuumolan alueelle

Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA)

Alue varataan maatalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Aluetta ei saa metsittää eikä maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus MRL 43 § 2 mom, 128 §). Alue on pyrittävä pitämään maisemakuvan säilyttämiseksi avoimena ja viljelykäytössä.

Osayleiskaavakartalla maisemallisesti arvokkaita peltoalueita on esitetty:

- Hyvinkäänkylän kulttuurimaiseman peltoalueelle
- maaseutuopiston pelloille
- Hyyppärän peltoalueille

4 VAIKUTUKSET

4.1 YLEISTÄ

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset. Vaikutusten arviointi on suunnittelun työkalu, joka palvelee suunnitteluongelman ratkaisemista, erityisesti eri vaiheissa tehtäviä valintoja. Vaikutusten arviointi tukee myös osallistumista, kaavaa koskevaa päätöksentekoa sekä kaavan toteuttamista.

Seuraavat arvioinnit pohjautuvat rakennesuunnitelman rakennemalleihin.

Laajemmat arvioinnit on esitetty [liitteessä 19](#).

4.2 YHDYSKUNTARAKENNE

Hyvinkään sisäisen joukkoliikenteen kehittämisen kannalta kriittisiksi kohteiksi muodostuvat reuna-alueiden maankäytön tehokkuus ja etäisyys keskustasta. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on selvitetty monipuolisesti joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteet.

Merkittävä maankäytön ja rakentamisen tehostaminen on osayleiskaavaluonnoksessa esitetty mahdolliseksi keskustatoimintojen alueella.

Lähipalvelujen kannalta edullisille alueille sijoittuvien uusien asuinalueiden talotyyppillä ja rakentamisen tehokkuudella on vaikutusta palvelujen saatavuudelle. Asuntokerrostalot täydentävät pientalovaltaista aluetta ja tarjoavat mahdollisuuden pienasuntojen rakentamiseen. Talotyyppillä on vaikutus-

ta alueen sosiaalisen rakenteeseen ja kaupunkikuvan yhtenäisyyteen.

Merkittävät uudet työpaikka-alueet sijaitsevat keskustaajaman reuna-alueilla Hangonväylän, Porvoonväylän, Jokelantien, Nurmijärventien – Hämeenlinnantien ja Pohjoisen yhdystien varrella. Näille alueille on vaikeaa järjestää lähiliikenteen bussireittejä Metsäkaltevaa lukuun ottamatta, koska ne ovat kaukana terminaalista.

Lähipalvelujen kriittinen palvelu on päivittäistavarakauppa, joka edellyttää tiettyä väestöpohjaa. Asumisen tehokkuuden avulla kaupunki voi vaikuttaa kaupallisten palvelujen syntymiseen. Uuden asuinalueen rakentamisen alkuvaiheessa joukkoliikenteen järjestämiseen tarvitaan kaupungilta taloudellista tukea.

4.3 LIIKENNE

Hyvinkään tiivis kaupunkirakenne ja suhteellisen tasainen maasto luovat hyvät edellytykset pyöräilylle ja kävelylle. Koko keskustaajama on Hyvinkäänkylää lukuun ottamatta alle kolmen kilometrin etäisyydellä keskustasta. Kevyen liikenteen verkko kattaa koko kaupungin. Pyöräilyn osuus kaikista matkoista on suurempi kuin vastaavan asukasmäärän kunnissa keskimäärin.

Joukkoliikenteen hyvään palvelutasoon vaikuttaa tiivis yhdyskuntarakenne. Suuri osa asukkaista asuu kävelyetäisyydellä pysäkestä. Metsäkaltevan alueesta voi muodostua autokaupunkivyöhykettä, jossa joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytykset heikkenevät. Kannattavan joukkoliikenteen lähtökohta on toteuttaa alue riittävän tehokkaasti.

Merkittävät uudet työpaikka-alueet sijaitsevat keskustaajaman reuna-alueilla Hangonväylän, Porvoonväylän, Jokelantien, Nurmijärventien - Hämeenlinnantien ja Pohjoisen yhdystien varrella. Näille alueille on vaikeaa järjestää lähiliikenteen bussireittejä, Metsäkaltevaa lukuun ottamatta, koska ne ovat kaukana terminaalista.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman joukkoliikenneosiossa on tarkasteltu vaihtoehtoja, jossa paikallisliikenteen palvelualue ulottuu muita vaihtoehtoja laajemmalle Ylentolaan ja uusille teollisuusalueille. Määritetty palvelutaso ei vaihtoehdossa täyty Metsäkaltevaa lukuun ottamatta.

4.4 YHDYSKUNTA- JA ENERGIATALOUS

Vanhon asemakaavojen asuinkerrosalan kapasiteettia selvitetessä on arvioitu niiden todennäköinen toteutuminen 2008–2030. Toteutuvana asemakaavojen kerrosalana voidaan pitää n. 315 000 k-m², joka jakautuu kerrostalorakentamiseen 75 000 k-m², rivitaloihin 100 000 k-m² ja omakotitaloihin 140 000 k-m². Työpaikka-alueiden

toteutumista on arvioitu vastaavasti. Toteutuvana asemakaavojen kerrosalana voidaan pitää n. 290 000 k-m².

Keskustan läheisyydessä asuntotonttivaranto on vähenemässä ja rivitalorakentamiseen soveltuvien tonttien varanto alueille, joilla kunnallistekniikka on rakennettu, alkaa loppua. Keskustan kaupallisiin hankkeisiin sisältyy myös asuntokerrosalaa.

Yhdyskuntarakenteen sisällä on asemakaavoittamattomilla alueille täsmennetty rakentamisen ja vapaa-alueiden suhteita Sonninmäellä ja Tehtaan-suolla. Asemakaavan laatimista tai olennaisesti muuttamista tarkoittavat alueet on esitetty osayleiskaavakartalla värireunuksella.

Talousalueen yritysten ja kuntien yhteisen edun mukaista on, että talousalue vetää puoleensa osaavia ihmisiä, monipuolisia teollisuus- ja palveluyrityksiä ja tuottavia investointeja. Kunnan tehtävälaitteita ovat kaavoitus, väylähankkeet, kuntapalvelut ja kuntien yhteistyö. Yksityiskohtaista kehittämistä koskevat hankkeet saattavat aiheuttaa kaupungille kustannuksia esim. yleisten alueiden ja katujen osalta.

Asuntoalueiden infran rakentamisesta ja lähipalvelujen toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia. Palvelut jaetaan saavutettavuuden perusteella lähipalveluihin, seudullisiin ja keskitettyihin palveluihin. Hyvinkään kaupungin palvelustrategiassa kuvataan mitkä palvelut on tarpeen säilyttää lähellä asukkaita, mitkä voidaan hakea kauempaa.

4.5 VAIKUTUKSET LUONTOON JA LUONNONVAROIHIN

Osayleiskaavan luontoselvitykset kattavat koko suunnittelualueen. Tiivis kaupunkirakenne tukee kestävä kehitystä mahdollistaen materiaali- ja energiatehokkuutta parantavien ratkaisujen valinnan ja luonnontilaisten alueiden säilymisen.

Osayleiskaavaehdotuksessa on pohjavesien suojele otettu huomioon pohjavesialuemääräyksellä. Asemakaavassa tulee tutkia mahdollisuutta sadet- ja sulamisvesien johtamiseen katoilta ja muilta siisteiltä alueilta selkeytys- ja imeytysalueille. Osayleiskaavaehdotuksessa on esitetty uusia työpaikka-alueita pohjavesialueelle Antinsaarella ja Nopossa.

Osayleiskaavaehdotuksessa on esitetty arvokkaat luontokohteet ja niiden rajausta tulee selvittää tarkemmin yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Rakentamisen vaikutuksia maakunnalliseen ja paikalliseen ekologiseen verkostoon on selvitetty erityisesti eteläisissä kaupunginosissa. Maakunnalliset ja paikalliset ekologiset yhteydet on eroteltu. Metsäkaltevan ja Palopuron tulevaisuuden aseman-

seudun välissä olevalla vihervyöhykkeellä on tärkeä toiminnallinen merkitys.

4.6 VAIKUTUKSET MAISEMAAN, KAUPUNKIKUVAAN, KULTTUURIPERINTÖÖN JA RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN

Kaupunkikuva muodostuu eri tavoin keskusta-alueilla, työpaikka-alueilla, virkistysalueilla ja asuinalueilla tai esimerkiksi liikennepainotteisissa ympäristöissä. Kaupunkirakenteellisia elementtejä voi asuinalueilla käyttää rajoitetummin. Kaupunkikuvan lisäksi suunnittelussa pyritään mm. luomaan asuinalueen identiteetti ja löytämään paikan henki. Osayleiskaavassa esitetään talotyyppi (kerrostalo-alue, pientaloalue tai omakotialue) ja suosituksena tonttihakkuudet.

Hyvinkään kaupungilla on käynnissä keskustajaman kulttuuriympäristön hoitosuunnitelman täydentäminen. Työ on jatkoa aiemmin laaditulle selvitykselle kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaista kohteista (KUKOLU). Selvitysalue on sama kuin keskustajaman osayleiskaavassa. Tarkastelun kohteena ovat nyt erityisesti 1970-luvun jälkeen rakennetut alueet ja rakennukset. Samalla täydennetään ja saatetaan ajan tasalle aiemman selvityksen tiedot. Selvitykset liittyvät myös keskustajaman osayleiskaavan tarkistus-työhön.

Hyvinkään keskustajaman ulkokehä jaksottuu solmukohtiin ja niiden välisiin alueisiin. Solmukohtia korostetaan rakentamisella. Tärkein solmukohta on Sveitsin Portaali eli moottoritien pääliittymä. Seuraavaksi tärkeä on moottoritien valtatie 25 liittymä. Kolmannen liittymän ympäristöön suunnitellaan työpaikka-alueita ja Kapulan yleiskaavassa myös jätteidenkäsittelyalueita. Myös valtatie 25 Kalevankadun liittymää korostetaan rakentamisella. Rakennettu vyöhyke osoittaa tiellä kulkevalle saapumisesta kaupunkiin.

4.7 VAIKUTUKSET IHMISTEN ELINOLOIHIN JA ELINYMPÄRISTÖÖN

Hyvinkään tiivis yhdyskuntarakenne muodostuu ydinkeskustan ja alakeskusten varaan. Alakeskusten kerrostaloalueet ja noutoetäisyydellä sijaitsevat tehokkaasti toteutetut asuinkorttelit mahdollistavat kaupallisten ja julkisten lähipalvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden.

Henkilöautoriippuvuus vähenee, kun suuren väestönosan etäisyydet lähipalveluihin pysyvät kohtuullisina ja noutoetäisyyden piirissä asuvilla on mahdollista tehdä asiointimatkat jalan tai polkupyörällä. Hyvät kevyen liikenteen yhteydet asuinalueilta ydinkeskustaan houkuttelevat myös keskustasiointiin polkupyörällä tai bussilla alle kolmen kilometrin etäisyydellä keskustasta.

Keskustan kauppakeskuksen korttelissa useita kiinteistöjä yhdistettiin kolmeksi suureksi yksiköksi ja aikaisemmin väljästä liikekeskustasta muodostui kompakti. Kauppakeskus valmistuu v. 2012 aikana.

Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen kannalta ongelmallisin kasvualue on valtatie 25 eteläpuolella sijaitseva Metsäkalteva, jonne kevyen liikenteen sujuvien yhteyksien järjestämistä vaikeuttaa valtatie estevaikutus ja joukkoliikenteen järjestäminen voi osoittautua nykyisellä aikataulurakenteella vaikeaksi. Metsäkaltevan alueesta voi muodostua autokaupunkivyöhykettä, jossa joukkoliikenteen edellytykset heikkenevät. Kannattavan joukkoliikenteen lähtökohta on toteuttaa alue riittävän tehokkaasti.

Metsäkaltevan alueen tulevien asukkaiden saaminen junan käyttäjiksi on haasteellinen tehtävä alueen sijainnin ja kilpailukykyisen joukkoliikennetarjonnan näkökulmasta etupainotteisesti toteutuvan maankäytön vuoksi.

Hyvinkäällä täydennysrakentaminen saatetaan kokea tiivistämisenä, kun asemakaavan mukainen rakentamaton tontti otetaan käyttöön. Tonttien jakamista ei tapahdu kovin usein. Saneeraavia asemakaavoja ei ole laadittu kymmeneen vuosiin.

4.8 VAIKUTUKSET ELINKEINOELÄMÄN TOIMINTAEDELLYTYKSIIN

Talousalueen yritysten ja kuntien yhteisen edun mukaista on, että talousalue vetää puoleensa osaavia ihmisiä, monipuolisia teollisuus- ja palveluyrityksiä ja tuottavia investointeja. Kunnan tehtävälalueita ovat kaavoitus, väylähankkeet, kuntapalvelut ja kuntien yhteistyö.

Osayleiskaavan tarkistamisen yksi lähtökohta on uusien työpaikka-alueiden kaavoittaminen. Hyvinkään työpaikkaomavaraisuutta halutaan nostaa.

Keskustajaman liikenneverkon uloimman kehän muodostavat valtakunnalliset ja seudulliset väylät, joiden varsille osayleiskaavaehdotuksessa on sijoitettu sellaisia työpaikka-alueita, jotka aiheuttavat raskasta liikennettä ja muita ympäristöhäiriöitä.

Paljon tilaa vaativat toimialat ja ympäristöhäiriöitä aiheuttavat toimialat siirtyvät tiiviin alueen ulkopuolelle.

Osayleiskaava tukee nykyisten työpaikka-alueiden toimintaedellytyksiä monin eri maankäyttömerkinnöin. Kehittämiskohteita on moottoritien liittymien ympäristöissä, Sahanmäen ja Hiiltomon teollisuusalueilla, Veikkarissa, liikekeskustan alueella sekä Uudenmaankadun, Riihimäenkadun, Hämeenkadun ja Sillankorvankadun varrella.